

Жалпы білім беру ұйымдарының (бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру) түрлері бойынша қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 17 қыркүйектегі № 375 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2013 жылы 18 қазанда № 8827 тіркелді.

"Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы 44-5) тармақшасына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса беріліп отырған:

1) осы бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес Білім беру деңгейлері бойынша білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары;

2) осы бұйрыққа 2-қосымшаға сәйкес Оқыту бейіні бойынша білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары;

3) осы бұйрыққа 3-қосымшаға сәйкес Оқытуды ұйымдастыру жағдайы бойынша білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары;

4) осы бұйрыққа 4-қосымшаға сәйкес Халықаралық мектептер қызметінің үлгілік қағидалары;

5) осы бұйрыққа 5-қосымшаға сәйкес Интернаттық білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары;

6) осы бұйрыққа 6-қосымшаға сәйкес Біріктірілген білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары бекітілсін.

Ескерту. 1-тармаққа орыс тілінде өзгерістер енгізіледі, мемлекетті тілде мәтін өзгермейді – ҚР Білім және ғылым министрінің 13.02.2017 № 60 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Осы бұйрыққа 7-қосымшаға сәйкес Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің кейбір шешімдерінің күші жойылды деп танылсын.

3. Мектепке дейінгі және орта білім департаменті (Ж.А. Жонтаева):

1) осы бұйрықтың белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін қамтамасыз етсін;

2) мемлекеттік тіркеуден өткеннен кейін осы бұйрықты бұқаралық ақпарат құралдарында жарияласын.

4. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Білім және ғылым вице-министрі М.А. Әбеновке жүктелсін.

5. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланғаннан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Министр	А. Сәрінжіпов
---------	---------------

	Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 17 қыркүйектегі № 375 бұйрығына 1-қосымша
--	---

Білім беру деңгейлері бойынша білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары

1. Жалпы ережелер

1. Осы Білім беру деңгейлері бойынша білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары (бұдан әрі – Үлгілік қағидалар) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленді және "Назарбаев зияткерлік мектептері" дербес білім беру ұйымдарын қоспағанда, меншік нысандары мен ведомстволық бағыныстылығына қарамастан бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын жалпы білім беретін мектептер (бұдан әрі – мектептер) қызметінің тәртібін айқындайды.

2. Осы Үлгілік қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылды:

1) бастауыш мектеп – бастауыш білім беретін оқу бағдарламаларын, сондай-ақ оқушылар мен тәрбиеленушілерге қосымша білім берудің оқу бағдарламаларын іске асыратын оқу орны;

2) негізгі орта мектеп – бастауыш және негізгі орта білім беретін оқу бағдарламаларын, сондай-ақ оқушылар мен тәрбиеленушілерге қосымша білім берудің оқу бағдарламаларын іске асыратын оқу орны;

3) жалпы білім беретін мектеп - бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, сондай-ақ оқушылар мен тәрбиеленушілерге қосымша білім берудің оқу бағдарламаларын іске асыратын оқу орны;

4) бейін алды даярлық - білім алушының жеке білім беру траекториясының негізгі орта білім беруді таңдауын мақсатты педагогикалық қолдау.

3. Мектептердің негізгі міндеттері:

1) құзыретті жеке тұлғаны қалыптастыруға және дамытуға бағытталған білім беру бағдарламаларын меңгеру арқылы оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту үшін жағдайлар жасау;

2) білім алушылардың тиісті мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартында көзделген базистік ғылым негіздерін алуын қамтамасыз ету;

3) жеке тұлғаның шығармашылық, рухани және дене бітімі мүмкіндіктерін дамыту, адамгершілік пен салауатты өмір салтының берік негіздерін қалыптастыру;

4) азаматтық пен патриотизмге, өз Отаны – Қазақстан Республикасына деген сүйіспеншілікке, мемлекеттік рәміздерді және мемлекеттік тілді құрметтеуге, халық дәстүрлерін қадірлеуге, Конституцияға қайшы және қоғамға қарсы кез келген көріністерге төзбеушілікке тәрбиелеу;

5) белсенді азаматтық ұстанымы бар жеке тұлғаны тәрбиелеу, республиканың қоғамдық-саяси, экономикалық және мәдени өміріне араласу қажеттілігін, жеке тұлғаның өз құқықтары мен міндеттеріне саналы көзқарасын қалыптастыру;

6) отандық және әлемдік мәдениет жетістіктеріне баулу, қазақ халқы мен Қазақстан Республикасында тұратын басқа да ұлттардың тарихын, әдет-ғұрпы мен дәстүрлерін зерделеу.

4. Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру деңгейлері:

1) бастауыш;

2) негізгі орта;

3) жалпы білім беретін мектептерде іске асырылады.

5. Мектеп үздіксіз білім беру жүйесінің негізгі буыны болып табылады және Қазақстан Республикасының барлық азаматтарына Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарының (бұдан әрі - МЖБС) шегінде тегін орта білім алуға мемлекеттік кепілдендірілген құқық және мүмкіндік ұсынады.

2. Мектептердің қызметінің тәртібі

6. Мектепке қабылдау тәртібі Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 19 қаңтардағы № 127 қаулысымен бекітілген Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады.

7. Мектеп жергілікті атқарушы органның ұсынысы бойынша, бекітілген аумақ шегінде мектепке дейінгі жастағы және мектеп жасындағы балаларды дербес (аты-жөні бойынша) есепке алуды жүргізеді.

8. Мектептің персоналын жинақтау тәртібі оның жарғысымен және Қазақстан Республикасының білім саласындағы заңнамасымен регламенттеледі.

9. Мемлекеттік мектептерде штат саны Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 30 қаңтардағы № 77 қаулысымен бекітілген Мемлекеттік білім беру ұйымдары қызметкерлерінің үлгі штаттарына сәйкес белгіленеді.

10. Мектепке педагогикалық жұмысқа мамандығы бойынша біліктілік сипаттамасының талаптарына сәйкес келетін және білімі туралы мемлекеттік үлгідегі құжаттармен расталған қажетті кәсіптік-педагогикалық біліктілігі бар тұлғалар қабылданады.

11. Мемлекеттік мектептерде білім алушыларды оқулықтармен, оқу-әдістемелік кешендермен қамтамасыз ету мемлекеттік бюджет есебінен жүзеге асырылады.

12. Мектеп екіжақты халықаралық келісімдердің негізінде шетелдік білім беру ұйымдарымен, халықаралық ұйымдармен және қорлармен тікелей байланыстар орната, ынтымақтастық туралы екіжақты және көпжақты шарттар жасай, білім беру саласындағы халықаралық үкіметтік емес ұйымдарға (қауымдастықтарға) кіре алады.

13. Мектептегі білім берудің мазмұны МЖБС-ға сәйкес әзірленетін және іске асырылатын жұмыс бағдарламаларымен және оқу жоспарларымен айқындалады.

Базистік оқу жоспарының вариативтік бөлігінің құрамына кіретін және нақты ұйымның ерекшелігін көрсететін оқу пәндері бойынша оқу жұмыс жоспарын және бағдарламаларын әзірлеуді мектеп дербес жүзеге асыруға құқылы.

14. Мемлекеттік емес мектепте жылдық күнтізбелік оқу кестесі оның жарғысымен айқындалады.

15. Мектептегі сабақтар кестесін оның басшысы не оны алмастыратын тұлға бекітеді.

Сабақ кестесінде оқу сабақтарының күнделікті саны, ұзақтығы және реті көрсетіледі.

Мектептегі сабақ кестесі білім алушылар мен тәрбиеленушілердің тамақтануы мен белсенді демалуы үшін ұзақтығы жеткілікті үзілістерді көздейді.

16. Мектептің барлық түрлерінің оқушылары үшін сабақтар арасындағы үзілістер ұзақтығы кемінде 10 минутты, үлкен үзіліс (2 немесе 3 сабақтан кейінгі) 30 минутты құрайды: бір үлкен үзілістің орнына 2 және 3 сабақтан соң әрқайсысы 20 минуттан екі рет үзіліс жасауға жол беріледі.

17. Мектептегі сабақтың ұзақтығы 45 минуттан аспауы тиіс. Бірінші сыныптарда бірте-бірте оқу жүктемесін арттыра отырып, "сатылы" оқу сабақтары үшін пайдаланады. Қыркүйекте 35 минуттан 3 сабақ; екінші тоқсаннан бастап 35 минуттан 4 сабақ; екінші жартыжылдықтан бастап сабақтар 45-минуттан жоспарланады. Еңбек сабағынан басқа біріккен сабақтарға жол берілмейді. Бірінші сынып оқушылары үшін бір жыл ішінде қосымша бір апталық демалыстар ұйымдастырылады.

Мектептерде оқу сабақтары сағат сегізден ерте басталмайды. Оқу аптасының ұзақтығына қарамастан оқушылардың күндізгі оқу жүктемесі бастауыш сыныпта бес сабақтан және негізгі мектепте жеті сабақтан, жоғары сыныптарда сегіз сабақтан аспайды.

18. Мектептерде қажет болған жағдайда мектепке дейінгі шағын орталықтар және бір жылдық мектепалды сыныптар, гимназия, лицей және бейінді сыныптар ашылады.

19. Мектепке дейінгі шағын орталықтарда және мектеп алды сыныптарда білім беру процесі мектепке дейінгі жастағы балалар үшін ерекше қызмет түрлерін: ойындар, құрастырулар, сурет салу, музыка, театрландыру және басқа да қызметтерді ескере отырып жүзеге асырылады, сондай-ақ балаға жеке тұрғыда қарауды, олардың жас және психологиялық ерекшеліктерін ескере отырып түрлі топтарда жұмыс жасауды іске асыруды қарастырады.

20. Бастауыш мектеп негізгі және орта мектептің құрамында немесе қажетті материалдық-техникалық, ғылыми-әдістемелік және кадрлық ресурстары бар болған жағдайда жеке мектеп ретінде жұмыс істейді және Қазақстан Республикасының білім саласындағы заңнамаларында белгіленген тәртіпте тіркеледі.

21. Бастауыш білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламалары (1-деңгей) баланың жеке басын қалыптастыруға, оның жеке қабілеттерін, оқу ісіндегі оң талпынысы мен алғырлығын: негізгі мектептің білім беру бағдарламаларын кейіннен меңгеру үшін оқудың, жазудың, есептеудің, тілдік қатынастың, шығармашылық тұрғыдан өзін-өзі көрсетудің, мінез-құлық мәдениетінің берік дағдыларын дамытуға бағытталған.

22. Бастауыш мектепте директор лауазымы 8 немесе одан көп сынып-комплекті және кемінде 240 оқушы болған жағдайда белгіленеді.

23. Негізгі орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламалары (2-деңгей) білім алушылардың ғылым жүйесінің базалық негіздерін меңгеруге, олардың бойында тұлғааралық және этносаралық қатынастың жоғары мәдениетін қалыптастыруға, жеке адамның өзін-өзі билеуіне және кәсіптік бағдарлануына бағытталады.

Жалпы білім беретін оқу бағдарламасы білім алушылардың бейін алды даярлығын қамтиды.

24. Жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламалары (3-деңгей) жаратылыстану-математикалық және қоғамдық-гуманитарлық бағыттар бойынша бейіндік оқытуды енгізе отырып саралау, интеграциялау және білім беру мазмұнын кәсіптік бағдарлау негізінде әзірленеді.

3. Мектептердің қызметін қаржылық қамтамасыз ету

25. Мектептердің қызметін қаржыландыру Қазақстан Республикасының бюджеттік кодексінде белгіленген тәртіпте жүзеге асырылады.

26. Гимназиялардың, лицейлердің педагогикалық қызметкерлеріне ғылыми дәрежесі үшін мынадай қосымша ақы белгіленеді:

1) ғылым кандидаты үшін – бір айлық ең төменгі жалақы мөлшерінде;

2) ғылым және PhD докторлары үшін – екі айлық ең төменгі жалақы мөлшерінде.

27. Оқу пәндерін тереңдетіп оқытатын мектептерге әр сыныпқа 4 сағат есебінен факультативтерді және оқушылардың таңдауы бойынша қосымша курстарды ұйымдастыруға қаржы бөлінеді.

28. Мемлекеттік мектептерде ақылы білім беру қызметі бюджеттен қаржыландырылатын негізгі білім беру қызметі шеңберінде және оның орнына көрсетіледі.

4. Мектепті басқару

29. Мектеп өз қызметінде Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының заңдарын, осы Қағидаларды және мектептің жарғысын басшылыққа алады.

Мектепті тікелей басқаруды құрылтайшы тағайындаған директор жүзеге асырады.

30. Мектеп директоры Қазақстан Республикасының білім саласындағы заңнамасына сәйкес қызметке тағайындалады және қызметтен босатылады, сонымен қатар үш жылда бір рет аттестаттаудан өтеді.

31. Мектептерде алқалы басқару органдары құрылады.

	Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 17 қыркүйектегі № 375 бұйрығына 2-қосымша
--	---

Оқыту бейіні бойынша білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары

1. Жалпы ережелер

1. Осы Оқыту бейіні бойынша білім беру ұйымдарының үлгілік қағидалары (бұдан әрі – Үлгілік қағидалар) "Білім туралы" Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 маусымдағы Заңына, басқа да нормативтік құқықтық актілерге сәйкес әзірленген және оқыту бейіні бойынша білім беру ұйымдары қызметінің тәртібін айқындайды.

2. Оқыту бейіні бойынша білім беру ұйымдарының негізгі түрлері мыналар болып табылады:

1) Гимназия - білім алушылардың бейімділігі мен қабілеттеріне сәйкес қоғамдық-гуманитарлық және басқа бағыттар бойынша кеңейтілген және тереңдетілген білім беруді қамтамасыз ететін бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін және қосымша білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын оқу орны.

2) Лицей – оқушылардың бейімділігі мен қабілеттеріне сәйкес кеңейтілген және тереңдетілген жаратылыстану-математикалық білім беруді қамтамасыз ететін негізгі орта және жалпы

орта білім берудің жалпы білім беретін және қосымша білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын оқу орны.

3) Бейіндік мектеп – жалпы орта білімнің білім беру оқу бағдарламасын іске асыратын оқу орны.

Бейінді оқыту – оқытуды дифференциациялау және жекешелендіру, білім алушылардың қызығушылықтарын, бейімдері мен қабілеттерін есепке ала отырып білім беру процесін ұйымдастыру процесі. Бейінді оқыту бейіндік мектепте, бейінді сыныптарда іске асырылады.

3. Осы Қағидалар меншік нысанына және ведомстволық бағыныстылығына қарамастан гимназиялар, гимназия сыныптары бар жалпы орта білім беретін мектептер үшін үлгілік болып табылады.

4. Гимназияның негізгі мақсаттары мен міндеттері:

1) жоғары деңгейлі мәдениетті, қоғам өміріне бейімделген, кәсіптік білім беру бағдарламаларын саналы түрде таңдауға және меңгеруге дайын зияткер тұлғаны қалыптастыру;

2) жалпы орта білім берудің жалпы білім беру бағдарламаларын сапалы меңгеру үшін неғұрлым қабілетті және дайындығы бар оқушыларға оңтайлы жағдай жасау.

5. Гимназия жалпы орта білім беретін 1-11(12) сыныптар базасында келесі құрылым бойынша ұйымдастырылады:

1) бастауыш білім беру деңгейі (бастауыш мектептің 1-4 сыныптары) оқу қызметінің негізгі дағдысы мен машығын, теориялық ойлау элементтерін, өзін-өзі бақылау және өзін-өзі түзету дағдысын меңгеруді қамтамасыз етеді, сондай-ақ баланың жеке қабілетін анықтауға бағытталған;

2) негізгі орта білім беру деңгейі (негізгі мектептің 5-9 (10) сыныптары) базалық дайындықпен қатар оқушының бейіналды дайындығын қамтамасыз ететін негізгі мектептің негізгі және қосымша жалпы білім беру бағдарламаларын меңгеру негізінде оқушы тұлғасының қалыптасуын қамтамасыз етеді. Осы сатыда ішкі және сыртқы дифференциация негізінде оқушының базалық дайындығының аяқталуын қамтамасыз етеді;

3) жалпы орта білім беру деңгейі (10-11(12) сыныптар) оқытудың бейіндік бағдарламаларын меңгеру негізінде оқушының жалпы орта білім беру дайындығын аяқтауды қамтамасыз етеді.

Гимназияның негізгі орта және жалпы орта білім беру деңгейлеріндегі ұйымдары дербес білім беру мекемелері ретінде жұмыс істей алады.

6. Гимназиялар жоғары білікті педагогикалық мамандар, қажетті ғылыми-әдістемелік, оқу, материалдық жағдайлар болған жағдайда дербес, жалпы орта білім беретін мектептердің құрамында немесе тиісті бейіндегі жоғары оқу орындарының жанында құрылады.

Гимназия мынадай бейінде болады: гуманитарлық, лингвистикалық, эстетикалық, сондай-ақ көп бейінді.

7. Гимназия Жарғысын гимназия кеңесі (педагогикалық кеңес) қабылдайды және жергілікті атқарушы биліктің білім беруді басқару органдары бекітеді.

8. Гимназия базасында ғылыми-әдістемелік ұсынымдарға, жаңа үлгідегі оқу-тәрбие мекемелерінің модельдеріне, оқу қызметін ұйымдастырудың құрылымдары, мазмұны мен нысандарына тәжірибелік тексеру жүзеге асырылады.

9. Лицейдің негізгі мақсаттары мен міндеттері:

1) жоғары деңгейлі мәдениетті, қоғам өміріне бейімделген, кәсіптік білім беру бағдарламаларын саналы түрде таңдауға және меңгеруге дайын зияткер тұлғаны қалыптастыру;

2) жалпы орта білім берудің жалпы білім беру бағдарламаларын сапалы меңгеру үшін неғұрлым қабілетті және дайындығы жоғары оқушыларға оңтайлы жағдай жасау;

3) оқушыларды кәсіптік оқытуға бағдарланған пәндер бойынша дайындау.

10. Лицей жалпы орта білім беретін мектептің 1-11 (12) сыныптарының базасында келесі құрылым бойынша ұйымдастырылады:

1) бастауыш білім беру деңгейі (бастауыш мектептің 1-4 сыныптары) оқу қызметінің негізгі дағдысы мен машығын, теориялық ойлау элементтерін, өзін-өзі бақылау және өзін-өзі түзету дағдысын меңгеруді қамтамасыз етеді, сондай-ақ баланың жеке қабілетін анықтауға бағытталған;

2) негізгі орта білім беру деңгейі (негізгі мектептің 5-9 (10) сыныптары) базалық дайындықпен қатар оқушының бейіналды дайындығын қамтамасыз ететін негізгі мектептің негізгі және қосымша жалпы білім беру бағдарламаларын меңгеру негізінде оқушы тұлғасының қалыптасуын қамтамасыз етеді;

3) жалпы орта білім беру деңгейі (10-11(12) сыныптар) оқытудың бейіндік бағдарламаларын меңгеру негізінде оқушының жалпы орта білім беру дайындығын аяқтауды қамтамасыз етеді.

11. Лицейлер жоғары білікті педагогикалық мамандар, қажетті ғылыми-әдістемелік, оқу, материалдық жағдайлар болған жағдайда дербес, жалпы орта білім беретін мектептердің құрамында немесе тиісті бейіндегі жоғары оқу орындарының жанында құрылады.

12. Лицейдің Жарғысын лицей кеңесі (педагогикалық кеңес) қабылдайды және жергілікті атқарушы биліктің білім беруді басқару органдары бекітеді.

13. Лицей базасында ғылыми-әдістемелік ұсынымдарға, жаңа үлгідегі оқу-тәрбие мекемелерінің модельдеріне, оқу қызметін ұйымдастырудың құрылымдары, мазмұны мен нысандарына тәжірибелік тексеру жүзеге асырылады.

14. Бейіндік мектептің негізгі мақсаттары:

- 1) оқушыларға тиісті бағыттар бойынша жеке білім беру бағдарламаларын таңдау мүмкіндігін беру;
- 2) жаратылыстану-математикалық, қоғамдық-гуманитарлық және технологиялық бағыттар бойынша жалпы орта білім беру мазмұнының дифференциациялануын, интеграциялануын және кәсіби бағдарлануын қамтамасыз ету.

15. Бейіндік мектептің міндеттері:

- 1) кәсіптік оқытуға бағытталған пәндер бойынша оқушыларды дайындау арқылы оқытудың алдағы траекториясын анықтау;
- 2) оқушыларды мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартында анықталған оқу пәндерінің базалық деңгейін арттыра отырып бейінді пәндер бойынша оқыту;
- 3) оқушыларды тиісті бейіндегі жоғары білім алуға бағыттау;
- 4) жоғары деңгейлі мәдениетті, қоғам өміріне бейімделген, кәсіптік білім беру бағдарламаларын саналы түрде таңдауға және меңгеруге дайын зияткер тұлғаны қалыптастыру.

16. Бейіндік мектеп бағыттар бойынша білім беру оқу бағдарламаларын меңгеру негізінде оқушының жалпы білім беру дайындығын аяқтауды қамтамасыз етеді.

17. Бейіндік мектептің ұйымдастырушылық-құқықтық нысанын білім беру саласындағы уәкілетті орган анықтайды.

18. Бейіндік мектепті құру және тарату жергілікті атқарушы органның құзырына жатады.

19. Бейіндік мектептің базасында ғылыми-әдістемелік ұсынымдарға, жаңа үлгідегі оқу-тәрбие мекемелерінің модельдеріне, оқу қызметін ұйымдастырудың құрылымдары, мазмұны мен нысандарына сынақ жүзеге асырылады.

20. Бейіндік мектеп тұлға, қоғам, мемлекет мүдделері үшін оқытуды және тәрбиелеуді жүзеге асырады, денсаулықты сақтауды және тұлғаның жан-жақты дамуына қолайлы жағдайлар жасауды, оның ішінде білім алушылардың өздігінен білім алуға және қосымша білім алуға деген қажеттіліктерін қанағаттандыру мүмкіндіктерін қамтамасыз етеді.

21. Гимназиялар мен лицейлерге қабылдау Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 19 қаңтардағы № 127 қаулысымен бекітілген Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгі қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады.

22. Оқушыларды қабылдау, сыныптан-сыныпқа көшіру, оқудан шығару оқу үлгерімінің нәтижесі бойынша (рейтингілік балмен) гимназия, лицей кеңесінің (педагогикалық кеңес) шешіміне және гимназия, лицей Жарғысына сәйкес жүргізіледі.

23. Оқудан шығарылған оқушылар мектеп-гимназияның, мектеп-лицейдің жалпы білім беретін сыныптарында оқуын жалғастырады немесе аудандық (қалалық) білім бөлімімен тұрғылықты жері бойынша жалпы білім беретін мектепке ауысады.

24. Білім алушылар үлгерімін ағымдық бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау өткізудің және экстернат нысанында оқу тәртібі Заңмен анықталады.

2. Оқыту бейіні бойынша білім беру ұйымы қызметінің тәртібі

25. Жалпыға міндетті негізгі және қосымша бағдарламалардың меңгерілуін іске асыратын гимназия мен лицейлерде, бейіндік мектептерде оқу және тәрбие процесін ұйымдастыру мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары негізінде әзірленген оқу бағдарламаларына, оқу жұмыс жоспарларына сәйкес жүзеге асырылады.

26. Гимназия, лицей және бейіндік мектептердің жеке оқу жоспарларын білім беру ұйымының әкімшілігі бекітеді және өңірлік білім басқармаларымен (бөлімімен) келісіледі.

27. Вариативті оқу бағдарламалары және гимназияның кәсіптік бағытталған арнайы курстары жоғары оқу орындарының тиісті кафедраларымен келісіледі.

Гимназиялық компонент:

1) әрбір гимназияның жеке таңдауымен бейіндік оқытуды, жеке дамыту бағдарламасын, инновациялық әдістер мен оқыту технологияларын пайдаланумен;

2) гимназияның мақсаттары мен міндеттеріне жауап беретін қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыру үшін жаңа оқу бағдарламаларын, бейіндік пәндерді енгізумен қамтамасыз етіледі.

28. Гимназия мен лицей сыныптарында оқушылар саны 25 адамнан аспауы қажет.

Қалалық жалпы білім беру ұйымдарында сынып толымдылығы бойынша білім алушылар 24-ке жеткен кезде және одан асқанда, ауылдық жерлерде – білім алушылар 20-ға жеткен кезде және одан асқанда, шағын жинақты мектептерде – кемінде 10 білім алушы болған жағдайда сабақтарды өткізу кезінде сыныпты:

- 1) оқыту қазақ тілді емес 2-11 сыныптардағы қазақ тілі;
- 2) оқыту қазақ тілді емес 5-11 сыныптардағы қазақ әдебиеті;
- 3) оқыту қазақ, ұйғыр, тәжік және өзбек тілдерінде жүретін 3-11 сыныптардағы орыс тілі;
- 4) 2-11 сыныптардағы шетел тілі;
- 5) 5-11 сыныптардағы информатика;
- 6) бейінді пәндер;
- 7) 5-11 сыныптардағы технология (ұлдар мен қыздарды сынып толымдылығына қарамастан топтарды);
- 8) 5-11 сыныптардағы дене шынықтыру (ұлдар мен қыздарды сынып толымдылығына қарамастан топтарды);

екі топқа бөліп оқыту жүзеге асырылады.

Ескерту. 28-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің 13.02.2017 № 60 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

29. Гимназиялардың және лицейлердің вариативтік және кәсіптік бағдарланған арнайы курстарының оқу бағдарламалары жоғары оқу орындарының тиісті кафедраларымен келісіледі.

Лицей компоненті:

1) әрбір лицейдің жеке таңдауымен бейіндік оқытуды, жеке дамыту бағдарламасын, инновациялық әдістер мен оқыту технологияларын пайдаланумен;

2) лицейдің мақсаттары мен міндеттеріне жауап беретін қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыру үшін жаңа оқу бағдарламаларын, бейіндік пәндерді енгізумен қамтамасыз етіледі.

30. Гимназияларда, лицейлер мен бейіндік мектептерде оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру және оларды басқару осы Қағидаларға сәйкес жүзеге асырылады.

31. Оқуда жоғары нәтижеге жеткен, шығармашылық және ғылыми-зерттеу қызметіне бейімділік танытқан оқушыларға лицей қорынан, жоғары оқу орындарынан түскен және басқа да қаражаттан стипендия тағайындалады.

32. Гимназияда, лицейде, бейіндік мектепте білім деңгейін, оқу мерзімін, оқуға төленетін ақы көлемін, басқа да жағдайларды анықтайтын гимназия мен білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, олардың ата-аналарының (заңды өкілдердің) арасындағы шартпен реттелетін оқу жоспарының

пәндері бойынша оқушылардың жеке жұмысын ауыстырмайтын ақылы қосымша білім беру қызметін ұйымдастыру мүмкін.

33. Оқушылардың сабақтан тыс қызметі клубтарда, ғылыми қоғамдарда, жоғары оқу орындарының әртүрлі зертханаларында және басқа да бірлестіктерде жүзеге асырылады.

34. Гимназияда, лицейде және бейіндік мектепте оқу жоспарларын, сабақ кестелерін жасау кезінде Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2014 жылғы 29 желтоқсандағы № 179 бұйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10275 болып тіркелген) "Білім беру объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидаларына сәйкес жалпы білім беретін мектептердің құрылымы мен оны ұстау бойынша санитариялық ережелер мен нормаларды сақтау қажет.

Ескерту. 34-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің 13.02.2017 № 60 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

35. Гимназия, лицей, бейіндік мектеп үлгілік штат негізінде құрылған жеке штаттық кесте бойынша жұмыс істейді.

36. Гимназияға, лицейге, бейіндік мектепке жалпы басшылықты құрамына тиісті жоғары оқу орнының өкілдері кіретін гимназияның Кеңесі немесе педагогикалық кеңесі жүзеге асырады.

37. Гимназия, лицей және бейіндік мектепті тікелей басқаруды мемлекеттік меншік нысаны жағдайында тиісті білім беруді басқару органы тағайындайтын білім беру ұйымының басшысы жүзеге асырады.

38. Оқушыларды қабылдауды, мінез-құлықты дамыту мен түзету жағдайын бақылауды ұйымдастыру үшін еңбекақы төлеу қорында тиісті жылға қарастырылған есепте және шекте психологиялық-талдамалық қызмет құрылады.

39. Бейіндік мектептердің оқу жоспарлары жеке өзіндік дамуды, коммуникативті қабілеттерді , ақпараттар мен технологияларды қолдануды, мәселелерді шешуді, тапқырлық пен шығармашылықты қалыптастыратын білім алудағы дербестікті қамтамасыз ететін білім берудің вариативтілігін қарастырады.

40. Үлгілік оқу жоспарының вариативті компонентін іске асыратын қолданбалы курстардың және таңдау бойынша курстардың оқу бағдарламаларын білім беру саласындағы жергілікті атқарушы орган бекітеді.

41. Бейіндік мектепте оқу-тәрбие процесі оқу-тәрбие жұмысын жоспарлау және оның іске асырылуын бақылау негізінде ұйымдастырылады.

42. Бейінді пәндерді жүргізу кезінде сынып оқушыларының саны қалалық бейіндік мектептерде 25 және одан көп, ауылдық бейіндік мектептерде 20 және одан көп болса, сыныпты екі топқа бөлу жүзеге асырылады.

43. Таңдау бойынша курстарды жүргізу кезінде білім алушылар тобы жеке 11 және 12-сынып білім алушыларының санынан жинақталады.

44. Оқу-тәрбие жұмысын жоспарлау оқу жоспарлары мен бағдарламаларының толық көлемде уақытылы және сапалы орындалуын қамтамасыз етуі керек. Бейіндік мектепте оқу-тәрбие жұмысын жоспарлау оқу жылына арналған оқу-тәрбие процесінің жоспарын және сабақтар кестесін бекіту арқылы жүзеге асырылады.

45. Бейіндік мектептегі тәрбие жұмыстарының жүйесі отансүйгіштікті, азаматтықты, этникааралық толеранттылықты, жоғары адамгершілік пен өнегелікті қалыптастыруға, сондай-ақ функционалды сауаттылықты, білім алушылардың, тәрбиеленушілердің жан-жақты қызығушылықтары мен қабілеттерін дамытуға бағытталған.

46. Оқытудың формалары мен әдістері білім беру нәтижелеріне қол жеткізудің сәттілігін, алынған білімдерді оқу және практикалық қызметте қолдану қабілетін қамтамасыз ететін логикалық, сыни және құрылымдық ойлауды қалыптастыруға бағытталған.

47. Оқу-тәрбие процесі білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагог қызметкерлердің адами қасиеттерін өзара сыйлау негізінде жүзеге асырылады.

48. Бейіндік мектептер сынып ұжымын фронтальды оқыту формасынан интерактивті, инновациялық, жобалау-зерттеу технологияларын, сандық инфрақұрылымды пайдалана отырып, әр оқушының жеке білім алу траекториясын іске асыруға көшуді қамтамасыз етеді.

49. Бейіндік мектептер Заңға және білім беру ұйымының жарғысына сәйкес оқу-тәрбие процесін жүзеге асыруда, мамандарды іріктеу мен орналастыруда, ғылыми, қаржылық-шаруашылық және басқа да қызметтерді іске асыруда дербес болып табылады.

50. Бейіндік мектептер білім алушылардың ата-аналарын (заңды өкілдерін) оқу-тәрбие процесінің барысымен және мазмұнымен, сондай-ақ білім алушылардың үлгерімімен танысу мүмкіндігімен қамтамасыз етеді.

51. Бейіндік мектептегі жалпы орта білім беру мазмұны Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартының (бұдан әрі - МЖБС) талаптарына сәйкес анықталады.

52. Жарғылық мақсаттар мен міндеттерге сәйкес бейіндік мектеп ақылы негізде ақылы қызметтерді көрсету туралы келісім жасай отырып, қосымша білім беру бағдарламаларын ұсынуға және қолданыстағы заңнамаға сәйкес МЖБС талаптарынан тыс қосымша білім беру қызметтерін көрсетуге құқылы.

53. Бейіндік мектептерде алқалық басқару органдары құрылады. Алқалық басқару нысандары: қамқоршылық кеңес, педагогикалық, әдістемелік (оқу-әдістемелік, ғылыми-әдістемелік) кеңестер, ата-аналар комитеті және т.б. болып табылады.

54. Бейіндік мектептің ұйымдастыру құрылымы, басқару жүйесі және барлық қызметкерлерінің лауазымдық міндеттері мектептің білім беру үлгісінің ерекшеліктеріне сәйкес әзірленеді.

55. Бейіндік мектепте жұмыс істеу үшін педагогикалық ұжым жоғары білікті педагогтерден: жоғары санатты мұғалімдерден, магистрлерден, сондай-ақ ғылым кандидаттары мен докторлардан құралады.

3. Оқыту бейіні бойынша білім беру ұйымдарының құқықтық ережесі және қаржылық қамтамасыз етілуі

56. Гимназиялардың, лицейлердің, бейіндік мектептердің қызметін қаржыландыру Қазақстан Республикасының Бюджеттік кодексінде белгіленген тәртіпте жүзеге асырылады.

57. Гимназиялардың, лицейлердің педагогикалық қызметкерлеріне ғылыми дәрежесі үшін мынадай қосымшаақы белгіленеді:

- 1) ғылым кандидаты үшін – бір айлық ең төменгі жалақы мөлшерінде;
- 2) ғылым және PhD докторлары үшін – екі айлық ең төменгі жалақы мөлшерінде.

58. Гимназия мен лицейлерге білім алушылардың таңдауы бойынша факультативтерге және қосымша курстар ұйымдастыруға әр сыныпқа 4 сағат есеппен, сондай-ақ әр сыныпқа үйірмелер мен студиялар, ғылыми қоғамдар және т.б. ұйымдастыру үшін мұғалімдерге 0,25 ставкада, сондай-ақ шарт негізінде жоғары білікті мамандарға жекелеген курстар мен дәрістерге ақы төлеу үшін мектепке жылына 1500 сағат есебіне қаражат бөлінеді. Факультативтік сабақтар және таңдау бойынша курстар топтарда 10-нан астам адам болған жағдайда өткізіледі.

59. Мемлекеттік гимназиялар мен лицейлерде ақылы білім беру қызметі бюджеттен қаржыландырылатын негізгі білім беру қызметі шеңберінде және оның орнына көрсетіледі.

4. Халықаралық ынтымақтастық

60. Гимназиялар, лицейлер және бейіндік мектептер:

- 1) білім беру, ғылым, мәдениет салалары бойынша халықаралық қызметтерге қатысуға;
- 2) ынтымақтастық туралы, оқытушылар мен оқушыларды алмастыру туралы шетелдік білім беру орындарымен келісім жасауға. Шетелге жолдама беру үшін мұғалімдер мен оқушыларды таңдауды лицей кеңесі жүзеге асырады;
- 3) қолданыстағы заңнамаға сәйкес бірлескен білім беру ұйымдарын құруға құқылы.

	Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 17 қыркүйектегі № 375 бұйрығына 3-қосымша
--	---

Оқытуды ұйымдастыру жағдайы бойынша білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары

1. Жалпы ережелер

1. Оқытуды ұйымдастыру жағдайы бойынша білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары (бұдан әрі - Үлгілік қағидалар) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына (бұдан әрі - Заң), "Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы" Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 9 шілдедегі Заңына сәйкес әзірленген және олардың қызметінің тәртібін анықтайды.

2. Оқытуды ұйымдастыру жағдайы бойынша білім беру ұйымдарының түрлеріне: шағын жинақты мектеп (бұдан әрі - ШЖМ) және тірек мектебі (ресурстық орталық), түзету мекемелері жанындағы жалпы білім беретін мектеп, кешкі мектеп, девиантты мінез-құлықты балаларға арналған білім беру ұйымы, ерекше режимде ұстайтын балаларға арналған білім беру ұйымы және аурухана жанындағы мектеп жатады.

Оқытуды ұйымдастыру жағдайы бойынша білім беру ұйымдары меншік нысандары мен ведомстволық бағыныстылығына қарамастан бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білімнің білім беру бағдарламаларын іске асырады.

3. Осы Үлгілік қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылды:

1) тірек мектеп (ресурс орталығы) – шағын жинақталған мектеп оқушыларының сапалы білім алуына қолжетімділігін қамтамасыз ету мақсатында қысқа мерзімді сессиялық сабақтарды және аралық әрі қорытынды аттестаттауды өткізу үшін базасында таяу маңдағы шағын жинақталған мектептердің білім беру ресурстары шоғырланатын жалпы орта білім беру ұйымы;

2) шағын жинақты мектеп - білім алушылар контингенті шағын, сынып-жинақтары біріктірілген және оқу сабақтарын ұйымдастырудың өзіндік нысаны бар жалпы білім беретін мектеп.

3) магниттік мектеп – аудандық (қалалық) білім бөлімдерінің бұйрығымен тірек мектебіне (ресурстық орталыққа) бекітілген шағын жинақты мектеп.

2. Шағын жинақты және тірек мектептері (ресурстық орталық) қызметінің тәртібі

4. ШЖМ мен тірек мектептерінің (ресурстық орталық) қызметі осы Үлгілік қағидаларға және бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білімнің үлгілік оқу бағдарламаларына сәйкес жүзеге асырылады.

5. ШЖМ мен тірек мектептерінің (ресурстық орталықтар) негізгі міндеттері мыналар болып табылады:

1) сапалы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білімге қол жеткізуді қамтамасыз ету және кеңейту;

2) оқытудың ақпараттық-коммуникациялық технологияларын қолдану;

3) сапалы білім беруді қамтамасыз ету мақсатында тірек мектептерінде (ресурстық орталықта) ШЖМ-ның білім беру ресурстарын біріктіру;

4) тірек мектебінде (ресурстық орталықта) нұсқаушы, аралық және қорытынды сессиялық сабақтар ұйымдастыру шараларын іске асыру;

5) біріктірілген сыныптарда оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру.

6. Тұрғындарының саны аз әрбір елді мекенде:

1) бастауыш ШЖМ білім алушылардың саны 5-тен 40 адамға дейін;

2) негізгі ШЖМ білім алушылардың саны 41-ден 80 адамға дейін;

3) орта ШЖМ білім алушылардың саны 81-ден 180 адамға дейін болған жағдайда жұмыс істейді.

7. Тірек мектебі (ресурстық орталық) аудандық (қалалық) әкімдіктің қаулысымен материалдық-техникалық, ғылыми-әдістемелік базалар мен кадрлық ресурстар болған жағдайда жалпы білім беретін мектептің базасында құрылады. Магнитті ШЖМ-лар аудандық (қалалық) білім бөлімінің бұйрығымен тірек мектебіне (ресурстық орталыққа) бекітіледі.

8. Сессиялық сабақтар кезеңінде тірек мектебі (ресурстық орталық) білім алушылардың тұруын, тамақтануын, тасымалдануын ұйымдастырады, пәндер бойынша оқу бағдарламаларын келісуді, сыныптар мен сессия қатысушыларының санын анықтауды жүзеге асырады.

9. ШЖМ-да оқу-тәрбие процесі біріктірілген сыныптарда білім алушылардың жас ерекшеліктерін ескере отырып оқытуға сәйкес қамтамасыз етіледі.

10. Тірек мектебінде (ресурстық орталықта) оқу-тәрбие процесі бірыңғай оқу жоспары негізінде жүзеге асырылады және магнитті ШЖМ білім алушылары үшін ұзақтығы он күндік оқу сессияларын (бастапқы – қазан айының бірінші онкүндігінде, аралық – ақпан айының бірінші онкүндігінде, қорытынды – сәуір айының үшінші онкүндігінде) өткізуді қамтиды. Сессияаралық кезеңде қашықтықтан оқыту жүзеге асырылады.

11. ШЖМ-да жекелеген пәндерді оқыту кезінде және сыныпта 10-16 білім алушы болған жағдайда кіші топтарға бөлуге жол беріледі.

Сыныптарды бір сынып-кешенге қосу және біріктіру жағдайында әртүрлі жастағы білім алушылардың саны 10 адамнан аспауы тиіс.

ШЖМ-дағы сыныптардың толымдығына 3-10 және одан көп адамға дейін рұқсат беріледі.

Үш немесе төрт сынып біріктірілген жағдайда оқу сабақтарын ұйымдастырудың өзгермелі кестесі қолданылады.

Бірінші сынып пен бітіруші сыныптардың білім алушыларын біріктіріп оқытуға жол берілмейді.

12. Тірек мектебінде (ресурстық орталықта) қазақ, орыс, шет тілдерін, информатиканы оқытуда, ырғақ, музыка, дене шынықтыру, алғашқы әскери дайындық, технология сабақтарында, сондай-ақ бейінді пәндер бойынша зертханалық және практикалық жұмыстар жүргізу кезінде кіші топтарға бөлуге жол беріледі. Пәндер бойынша кіші топтарға бөлу сынып 20-25 адаммен, 8-11 сыныптарда 15-20 адаммен толықтырылған жағдайда Тірек мектебі (ресурстық орталық) Қамқоршылық кеңесінің шешімімен жүргізіледі.

13. Жас ерекшеліктері бойынша оқыту әдістемесін қолдану кезінде мыналарды қосып оқытуға жол беріледі:

- 1) екінші және үшінші сыныптар;
- 2) үшінші және төртінші сыныптар немесе екінші және төртінші сыныптар;
- 3) бесінші және алтыншы сыныптар, алтыншы және жетінші сыныптар;
- 4) жетінші және сегізінші сыныптар.

Білім алушылардың хат және математика сабақтарында бағдарламалық материалдармен өзіндік жұмыс жүргізуі үшін мейлінше рұқсат етілген ұзақтық екінші сыныпта 15-20 минуттан, үшінші сыныпта 15-25 минуттан аспайды;

14. Тірек мектебінің (ресурстық орталық) оқу-тәрбие жоспары магнитті ШЖМ-ның оқу-тәрбие жоспарын ескере отырып әзірленеді.

ШЖМ мен тірек мектебінің (ресурстық орталық) жылдық оқу-тәрбие жоспары үйлестіру кеңесінің отырысында бекітіледі, ауданның (қаланың) білім бөлімімен келісіледі, білім беру ұйымының басшысымен бекітіледі.

15. Сессиялардың ұзақтығы тірек мектебінің (ресурстық орталықтың) және магнитті ШЖМ-ның үйлестіру кеңесі бекіткен оқу процесінің кестесіне сәйкес үш күннен он күнге дейін белгіленеді. Бастапқы сессия оқу жылының басында өткізіледі.

Сессия басталғанға дейін магнитті ШЖМ білім алушыларына кіру тестілеуі өткізіледі, оларды оқытудың жеке бағыты анықталады, сессияаралық кезеңдегі жұмыс жоспарланады.

Қорытынды сессияда оқытудың жеке бағытын іске асыру бойынша таңдау бойынша базалық пәндер мен курстар бойынша түйінді проблемалар анықталады, білім алушылар дайындығының деңгейі бағаланады.

16. Сессияаралық кезеңде білім алушылардың оқу-танымдық қызметі ШЖМ-да тірек мектебінің (ресурстық орталықтың) пән оқытушыларының қашықтықтан қолдауымен өткізіледі.

17. Сессия кезеңінде тірек мектебі (ресурстық орталық) толық күн режимінде жұмыс істейді.

18. ШЖМ-ны дамытудың өңірлік орталықтары оқу жұмыс жоспарларын әзірлеу, күнтізбелік-тақырыптық жоспарлау, жеке оқыту бағдарламаларын жасау, қашықтықтан оқыту нысанының мазмұны, бейінді бағытты ескере отырып, оқыту әдістері мен арнайы курстар бойынша жұмысты үйлестіруді жүзеге асырады.

19. Тірек мектебінің (ресурстық орталықтың) педагогтеріне еңбекақы төлеу аптасына 18 сағат есебінен белгіленеді, оның ішінде 6 сағат ғылыми-әдістемелік және эксперименттік жұмыстарға бөлінеді.

20. Тірек мектебі (ресурстық орталық) директорының, орынбасарының, сыныптан тыс жұмыстарды ұйымдастырушының лауазымдық жалақысы жалпы білім беретін мектептегі сияқты білім алушылардың ең көп толықтығымен белгіленеді.

21. Тірек мектебінде (ресурстық орталықта) жұмысты қоса атқаратын жоғары оқу орындарының оқытушыларына білім саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамаларында белгіленген тәртіпте сағаттық еңбекақы төлеу белгіленеді.

22. Тірек мектебін (ресурстық орталықты) қаржыландыру бюджет қаражатының, қамқорлыққа алған ұйымдардың жарналары және ақылы білім беру қызметін көрсету есебінен жүзеге асырылады.

23. Тірек мектебінің (ресурстық орталықтың) қызметі қажеттілік болмаған жағдайда тоқтатылады.

3. Түзету мекемелері жанындағы жалпы білім беретін мектеп қызметінің тәртібі

24. Түзеу мекемелеріндегі жалпы білім беретін мектептер (бұдан әрі - Мектеп) облыстардың, Астана және Алматы қалаларының қылмыстық-атқару жүйесі органдарының ұсынысына сәйкес облыстардың, Астана және Алматы қалаларының білім басқармаларының келісімі бойынша жергілікті атқарушы органдардың шешімімен құрылады.

25. Мектептің құрылтай құжаттары қолданыстағы заңнамаларда белгіленген тәртіппен қалыптастырылады.

26. Мектептің негізгі міндеттері:

1) жасы отызға жетпеген сотталғандардың бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімді міндетті алуы;

2) отыз жастан асқан сотталғандардың қалауы бойынша жалпы орта білім алуы;

3) кәсібі (мамандығы) жоқ сотталғандардың техникалық және кәсіптік білім алуы.

27. Мектептер білім беру процесін Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы қолданыстағы заңнамасына сәйкес жүзеге асырады.

28. Мектеп қызметін ұйымдастыру ерекшеліктері Мектеп Жарғысымен және осы Үлгілік қағидалармен айқындалады. Мектептің қызметі Қазақстан Республикасының лицензиялау туралы заңнамасына сәйкес лицензиялауға жатады.

29. Мектепке негізгі орта және жалпы орта білімі жоқ сотталғандар білім туралы құжаттардың негізінде қабылданады.

Сотталғандардың білім деңгейін анықтау үшін тестілеу өткізіледі.

30. Қабылдау түзету мекемесінің басшысымен келісілген Мектеп директорының бұйрығымен ресімделеді. Сыныптарды толықтыру оқу жылы бойы жүргізіледі.

Білім алушылардың міндеттері Мектеп Жарғысымен және Түзету мекемелерінің ішкі тәртіп ережелерімен белгіленеді.

31. Мектепте оқу процесі қолданыстағы Үлгілік оқу жоспарларына және бағдарламаларына сәйкес жүзеге асырылады.

32. Мектепте оқу жылы 1 қыркүйекте басталады, өндірістік кәсіпорынның екі ауысымдық жұмысы кезінде оқу сабақтары екі ауысымда ұйымдастырылады және аптасына 5-6 күн өткізіледі.

Мектепте оқу жылының ұзақтығы 36 оқу аптасын құрайды.

33. Мектепке басшылық жасауды білім беру саласындағы заңнамада белгіленген тәртіппен тағайындалған директор жүзеге асырады.

34. Мектеп директоры түзету мекемесі басшысының келісімі бойынша Мектеп басшысын, педагог қызметкерлерді, техникалық қызметкерлерді тағайындайды және лауазымнан босатады. Оларды тағайындау және босату тәртібі Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

35. Мектеп директорының, басшының, педагог қызметкерлердің, техникалық қызметкерлердің құқықтары мен міндеттері Мектеп Жарғысымен және түзеу мекемесінің ішкі тәртіп ережелерімен белгіленеді.

36. Мектеп директоры мен педагог қызметкерлер Жасақ тәрбиешілері кеңесінің құрамына кіреді, мекеме әкімшілігімен бірлесіп, сотталғандармен жүргізілетін тәрбие және әлеуметтік-психологиялық жұмыстарға қатысады.

37. Түзеу мекемесінің әкімшілігі:

1) міндетті жалпы білім беру және кәсіптік оқытуға жататын сотталғандардың есебін жүргізеді;

2) Мектеп әкімшілігінің, педагогикалық қызметкерлердің және техникалық қызметкерлердің сотталғандарды оқыту, тәрбиелеу мәселелері бойынша мекеме бөлімдері мен қызметтерінің қызметкерлерімен өзара іс-қимыл жасауын қамтамасыз етеді;

3) Мектептің педагогикалық ұжымына мекеменің сотталғандарды оқыту, түзету мәселелері жөніндегі қызметін реттейтін құқықтық және әдістемелік құжаттарды зерделеуде көмек көрсетеді;

4) Мектеп қызметкерлерінің мекемеде белгіленген режимдік талаптарды сақтауына бақылау жасайды;

5) Мектеп қызметкерлерінің түзеу мекемелерінің аумағында болған уақытында олардың қауіпсіздігі мен еңбегін қорғауды қамтамасыз етеді;

6) Мектепте сотталғандардың сабаққа қатысуларына күнделікті бақылауды жүзеге асырады.

38. Мектептің педагогикалық ұжымы:

1) мекеме әкімшілігімен бірлесіп міндетті білім алуға жататын жасы отызға толмаған және жалпы орта білімі жоқ сотталғандарды толық қамтуды қамтамасыз ету жұмысын жүргізеді;

2) сотталғандарды ұстау режимінің талаптарын ескере отырып, оқу жоспарлары мен бағдарламаларына сәйкес білім беру процесін ұйымдастырады;

3) білім алушыларға сабақтарға дайындалуына, өз бетінше білім алу әдістерін меңгеруіне, мекеме әкімшілігіне сотталғандардың рухани-адамгершілік тәрбиесіне, оларды әлеуметтік бейімдеу мен оңалту жұмысына көмек көрсетеді;

4) мекеме әкімшілігінің алдында оқудағы және тәртіп сақтаудағы жетістіктері үшін білім алушыларды көтермелеу туралы ұсыным жасайды;

5) Мектеп қызметкерлерінің Түзеу мекемелерінің ішкі тәртіп ережелерінде белгіленген сотталғандармен өзара қарым-қатынасты сақтауын қамтамасыз етеді;

6) оқу-әдістемелік құралдардың, жабдықтар мен басқа да мүліктің сақталуын қамтамасыз етеді.

39. Мектептің педагогикалық қызметкерлері мен техникалық қызметкерлері Түзеу мекемелерінің қызметі қағидаларының талаптарын бұзған жағдайда мекеме аумағына жіберілмейді.

40. Жабдықтарды сатып алу, сондай-ақ мектеп орынжайларын ұстауға байланысты шығыстар (коммуналдық қызмет көрсетулер, ағымдағы жөндеу және өзге шығындар), қызмет көрсету персоналының еңбекақысын төлеу түзеу мекемелерінің қаражаты есебінен жүргізіледі. Басшылық пен педагогикалық қызметкерлердің, оқу-тәрбие қызметкерлерінің еңбекақысын төлеу, оқулықтарды сатып алу және жеткізу білім беруге көзделген жергілікті бюджет қаражаты есебінен жүргізіледі.

4. Кешкі мектеп қызметінің тәртібі

41. Кешкі (ауысымды) мектеп (бұдан әрі – Мектеп) Қазақстан Республикасының азаматтарына, жұмыс істейтін және жұмыссыз шетел азаматтарына (Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамалары шеңберінде) негізгі орта және жалпы орта білім алуға мүмкіндік береді.

42. Кешкі мектеп негізгі орта және жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, сондай-ақ өзіндік ерекшеліктері мен мүмкіндіктеріне қарай – қосымша білім беру бағдарламаларын іске асырады.

43. Кешкі (ауысымды) мектеп мемлекеттік мекеме немесе коммуналдық мемлекеттік қазыналық кәсіпорын ретінде құрыла алады.

44. Осы Қағидалар меншік нысаны мен ведомстволық бағыныстылығына қарамастан кешкі (ауысымды) жалпы орта білім беретін мектептер үшін үлгілік болып табылады.

45. Мектеп мынадай нысандар бойынша оқытуды жүзеге асырады: бір білім беру ұйымының шегінде күндізгі, кешкі, сырттай, жеке, экстернат.

46. Білім беру бағдарламаларын меңгеру шарттары мен тәртібі осы Қағидалармен және Мектеп Жарғысымен белгіленеді.

47. Мектепті құру, қайта құру және жою Қазақстан Республикасының заңнамаларына, облыстардың, Астана және Алматы қалалары білім басқармаларының келісімі бойынша жергілікті атқарушы органдардың шешіміне сәйкес жүзеге асырылады.

48. Кешкі мектеп:

1) үлкен қалаларда – кемінде 100 білім алушы,

2) шағын қалаларда – кемінде 80 білім алушы,

3) қала типіндегі кенттерде – кемінде 50 білім алушы;

4) ауылдық жерлерде – кемінде 30 білім алушы болған жағдайда құрылады.

49. Кешкі және сырттай оқыту нысандарында сыныптар кемінде 9 білім алушы болған жағдайда ашылады.

50. Қажетті қаражат пен жағдайлар болған жағдайда жергілікті басқару органдарының шешімі бойынша кешкі мектептер жанынан оқу-кеңес беру пункттері, толықтығы аз (1-ден 8-ге дейін білім алушы) сырттай оқу сыныптары немесе топтары ашылады.

51. Кешкі мектеп меншік нысанына қарамастан, білім беру кәсіпорындары мен ұйымдарында оқу-кеңес беру пункттерін, сыныптар, сырттай оқыту топтарын ашады.

52. Күндізгі жалпы білім беретін мектептер жанында оқу-кеңес беру пункттері, сырттай оқыту сыныптары мен жеке топтар, сондай-ақ күндізгі жалпы білім беретін мектептерде кешкі бөлімдер:

1) қалаларда кемінде 50 білім алушы;

2) қала типіндегі кенттерде кемінде 30 білім алушы, ауылды жерлерде кемінде 15 білім алушы болған жағдайда ашылады.

53. Күндізгі, сырттай оқу нысандары бойынша оқу-кеңес беру пункттерінің білім беру процесін ұйымдастыру осы Қағидалар негізінде жүзеге асырылады.

54. Кешкі мектеп пәндерді тереңдетіп оқытатын сыныптарды, түзете оқыту сыныптарын (топтарды) ашады.

55. Кешкі мектептің барлық деңгейіндегі сыныптардың толықтырылуы күндізгі оқыту нысаны бойынша төмендегі құрамда бекітіледі:

1) қалалық білім беру ұйымдарында – 20 білім алушы;

2) шағын қалаларда және қала типіндегі кенттерде – 15 білім алушы;

3) ауылдық білім беру ұйымдарында – 10 білім алушы.

56. Сыныпта 20 және одан да көп білім алушы болған жағдайда орыс тілді мектептерде қазақ тілі мен әдебиетін, қазақ тілді мектептерде орыс тілі мен әдебиетін, шет тілдерін және информатиканы кіші топтарға бөліп оқыту жүргізіледі.

57. Орыс тілді мектептерде қазақ тілі мен әдебиетін, қазақ тілді мектептерде орыс тілі мен әдебиетін, шет тілдерін және информатиканы кіші топтарға бөліп оқыту кешкі оқытудың сырттай нысанына қарастырылмайды.

58. Кешкі мектепке 15 жасқа толған, төмендегі құжаттар негізінде оқуға тілек білдірген тұлғалар қабылданады:

1) ата-анасының (заңды өкілдерінің) өтініші;

2) жеке өтініші;

3) негізгі жалпы білім туралы куәлік;

4) соңғы оқу жылындағы үлгерім табелі;

5) білім беру ұйымының академиялық анықтамасы (аталған оқу орнында өтілген жалпы білім беретін пәндер бойынша сағаттар саны мен бағаларын міндетті көрсете отырып);

6) жеке куәлік немесе туу туралы кәулік;

7) жұмыс орнынан анықтама (жұмыс істейтіндер үшін);

8) медициналық анықтама, 086 нысаны;

9) мекенжайы туралы анықтама.

59. Ерекше жағдайларда, кешкі мектепке қалалық және аудандық Әкімдіктер жанында кәмелетке толмағандардың құқықтарын қорғау жөніндегі комиссия шешімімен жіберілген тұлғалар қабылданады.

60. Кешкі мектепке қабылдау оқу жылы басталғанға дейін жүргізіледі және мектеп директорының бұйрығымен ресімделеді.

61. Басқа білім беру ұйымдарынан келген тұлғалар оқу жылының барысында тиісті сыныптарға қабылданады (қорытынды және ағымдық бағалары ескеріле отырып).

62. Кешкі мектептегі білім алушылар контингенті жылына екі рет анықталады: әрбір жартыжылдық басында.

63. Кешкі мектеп білім беру процесін екі сатылы жалпы білім беру бағдарламаларының деңгейлеріне сәйкес жүзеге асырады:

1) II саты – негізгі орта білім (меңгеру мерзімі: 3 жыл: 7, 8, 9 (10) сыныптар).

2) III саты – жалпы орта білім (меңгеру мерзімі: 2 жыл: 10, 11 (12) сыныптар).

64. Кешкі мектепте білім беру процесін ұйымдастыру жалпы білім беретін оқу бағдарламаларымен, оқу жұмыс жоспарымен реттеледі.

65. Кешкі мектеп жылдық күнтізбелік оқу кестесін белгілеуде, бағалау жүйесін, білім алушыларды аттестаттау тәртібі мен мерзімін таңдауда дербес.

66. Оқу жылы 1 қыркүйектен 25 мамырға дейін жалғасады. Оқу жылының ұзақтығы – 34 апта, сырттай оқу нысанында – 36 апта.

67. Кешкі мектеп, кәсіпорындармен уағдаластық бойынша, қосымша білім беру қызметі, оның ішінде ақылы қызмет ретінде білім алушылардың кәсіптік дайындық жұмысын жүргізе алады.

68. Сырттай немесе кешкі оқыту сабақтарын сессиялық режимде ұйымдастыру кезінде сессиялардың уақытын Мектептің педагогикалық кеңесі белгілейді.

69. Білім алушыларды кешкі мектепке қабылдау тәртібінің Заңда қарастырылмаған бөлігі білім беру ұйымының Жарғысымен белгіленеді. Оқушыларды мектепке қабылдау олардың мекенжайына, тұрғылықты ауданына және әлеуметтік мәртебесіне қарамастан жүзеге асырылады.

70. Білім алушылардың құқықтары мен міндеттері мектептің Жарғысымен, мектептің ішкі тәртіп ережелерімен белгіленеді.

71. Кешкі мектепте білім алушыларға жұмыстан қол үзбей қысқартылған жұмыс аптасына, жұмыс орны бойынша қосымша ақылы демалыс пен Қазақстан Республикасының еңбек заңнамаларында белгіленген тәртіпте ұсынылатын басқа да жеңілдіктер алуға құқық берілген.

72. Негізгі орта және жалпы орта білім беру курстары бойынша бағдарламаларды меңгеру бітірушілерді міндетті қорытынды аттестаттаумен аяқталады.

73. Кешкі мектеп бітірушілеріне олар қорытынды аттестаттаудан өткеннен кейін тиісті білім туралы мемлекеттік үлгідегі құжат беріледі.

74. Кешкі мектепті жалпы басқаруды өкілдік орган – Педагогикалық кеңес жүзеге асырады, оның құзыреті мектеп Жарғысымен белгіленеді.

75. Кешкі мектептегі білім беру процесін жетілдіру мақсатында Әдістемелік кеңес, әдістемелік бірлестіктер, психологиялық және әлеуметтік-педагогикалық қызмет құрылады. Олардың қызметі мектеп Жарғысында және қолданыстағы білім беру саласындағы заңнамада белгіленген тәртіпте жүзеге асырылады.

76. Кешкі мектеп өзінің Жарғысы, мәрі, банкте есеп шоты бар дербес заңды тұлға болып табылады.

77. Мектеп жеке ғимаратта орналасуы тиіс. Ерекше жағдайларда, жергілікті Әкімдіктер жалға алған ғимаратта болуы қажет.

78. Мектеп қызметін қаржылық қамтамасыз ету қолданыстағы заңнамада белгіленген тәртіпте жүзеге асырылады.

5. Девиантты мінез-құлықты балаларға арналған білім беру ұйымдары қызметінің тәртібі

79. Білім беру ұйымы оқу-тәрбие немесе емдеу-тәрбиелеу мекемесі болып табылады және:

- 1) әкімшілік жазалау шараларына әкеп соғатын құқық бұзушылықтарды жүйелі түрде жасайтын;
- 2) бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім алудан қасақана жалтаратын;
- 3) отбасынан және балалардың оқу-тәрбие ұйымдарынан үнемі кетіп қалатын;
- 4) қылмыстық процесс бойынша іс жүргізу кезеңінде өмір сүру және тәрбиелену жағдайлары бойынша бұрынғы тұрғылықты жерінде қалдырыла алмайтын күдікті;
- 5) өзге де қоғамға жат іс-әрекеттер жасайтын он бір жастан он сегіз жасқа дейінгі кәмелетке толмағандарды тәрбиелеуді, оқытуды және әлеуметтік оңалтуды қамтамасыз ету үшін құрылады.

Ескерту. 79-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Білім және ғылым министрінің 02.06.2015 № 351 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

80. Білім беру ұйымының негізгі міндеттері мыналар болып табылады:

- 1) кәмелетке толмағандарды әлеуметтік бейімдеу және оңалту;
- 2) кәмелетке толмағандардың арасында құқық бұзушылықтардың, қадағалаусыз және панасыз қалудың және қоғамға жат қылықтардың алдын алу;
- 3) кәмелетке толмағандардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету;
- 4) кәмелетке толмағандардың заңға бағыну мінез-құлықтарын қалыптастыру;
- 5) оқыту және тәрбиелеу процесінің үздіксіздігі мен біртұтастығын қамтамасыз ету.

81. Білім беру ұйымы кәмелетке толмаған қыз балалар мен ұл балаларды бөлек орналастыруды қамтамасыз етуді ескере отырып құрылады. Ер және әйел жынысты тәрбиеленушілердің, сондай-ақ 11-14 жастағы тәрбиеленушілердің жатын корпустарын 15-18 жастағылардан оқшау орналастыру міндетті шарт болып табылады.

82. Білім беру ұйымына кәмелетке толмаған соттың шешімі бойынша бір айдан бір жылға дейінгі мерзімге жіберілуі мүмкін. Кәмелетке толмаған күдікті өмір сүру және тәрбиелену жағдайлары бойынша бұрынғы тұрғылықты жерінде қалдырыла алмайтын жағдайларда, ол қылмыстық процесті жүргізетін органның қаулысы бойынша, қорғаншылық және қамқоршылық органдарының қатысуымен қылмыстық процесс бойынша іс жүргізу кезеңінде тұру үшін білім беру ұйымына орналастырылуы мүмкін.

Ескерту. 82-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Білім және ғылым министрінің 02.06.2015 № 351 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

83. Кәмелетке толмағандарды білім беру ұйымына алу үшін құжаттар жинауды кәмелетке толмағандарды анықтауды және есепке алуды жүзеге асыратын мемлекеттік органдар қамтамасыз етеді .

84. Білім беру ұйымына кәмелетке толмағандар білім беру органдарына қарасты Кәмелетке толмағандарды бейімдеу орталығы (бұдан әрі – КБО) арқылы жеткізіледі.

85. Кәмелетке толмағандарды білім беру ұйымдарында ұстау шарты Жарғымен, Ішкі тәртіп ережесімен және осы Қағидалармен реттеледі.

86. Білім беру ұйымындағы оқу-тәрбие жұмысы мемлекеттік жалпы білім беру стандарттарының негізінде әзірленген білім беру бағдарламалары бойынша жүзеге асырылады.

87. Білім беру ұйымдарында кәмелетке толмағандарды оқыту және тәрбиелеу олардың жасын және жеке ерекшеліктерін ескере отырып сараланып жүргізіледі.

88. Тәрбиеленушілерді оқу-тәрбие процесімен және әлеуметтік оңалтумен байланысты емес іс-шараларға тартуға жол берілмейді.

89. Білім беру ұйымдарындағы тәрбиеленушілердің кәсіптік практикасы білім беру саласындағы қолданыстағы заңнамада белгіленген тәртіпте жүзеге асырылады.

90. Білім беру ұйымында еңбекке оқыту оқу-өндірістік шеберханаларда, оқу-тәжірибе учаскесінде және қосалқы шаруашылықта кәмелетке толмағандардың жасы мен дене дамуын ескере отырып күніне екі сағаттан төрт сағатқа дейін жүзеге асырылады.

91. Бітіру емтихандарын тапсырған тәрбиеленушілерге нақты мамандық бойынша тиісті біліктілік деңгейі және біліктілікті беру туралы куәлік (сертификат) беріледі.

92. Директор, оның орынбасарлары, педагогтер, тәрбиешілер кәмелетке толмағандардың ата-анасымен немесе заңды өкілдерімен жүйелі байланысын қамтамасыз етеді.

93. Білім беру ұйымы өзінің қызметі туралы құжаттама мен статистикалық есептілікті Заңға сәйкес жүзеге асырады.

6. Ерекше режимде ұстайтын балаларға арналған білім беру ұйымы қызметінің тәртібі

94. Ерекше режимде ұстайтын білім беру ұйымдары оқу-тәрбие немесе емдеу-тәрбие мекемелері болып табылады және:

1) қылмыстық құқықбұзушылықтың белгілері бар қоғамға қауіпті іс-әрекет жасаған;

2) қылмыстық жауапкершіліктен босатылған;

3) қылмыстық процесс бойынша іс жүргізу кезеңінде өмір сүру және тәрбиелену жағдайлары бойынша бұрынғы тұрғылықты жерінде қалдырыла алмайтын күдікті он бір жастан он сегіз жасқа дейінгі кәмелетке толмағандарды тәрбиелеудің, оқытудың және әлеуметтік оңалтудың ерекше жағдайларын қамтамасыз ету мақсатында құрылады.

Ескерту. 94-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Білім және ғылым министрінің 02.06.2015 № 351 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

95. Ерекше режимде ұстайтын білім беру ұйымының негізгі міндеттері девиантты мінез-құлықты балаларға арналған білім беру ұйымдарының негізгі міндеттеріне ұқсас.

96. Ерекше режимде ұстайтын білім беру ұйымы 11 жастан 18 жасқа дейінгі жасөспірімдер үшін ер балалар мен қыз балаларға жеке құрылады.

97. Ерекше режимде ұстайтын білім беру ұйымына кәмелетке толмағандар соттың шешімі бойынша алты айдан екі жылға дейінгі мерзімге жіберіледі. Кәмелетке толмаған күдікті өмір сүру және тәрбиелену жағдайлары бойынша бұрынғы тұрғылықты жерінде қалдырыла алмайтын жағдайларда, ол қылмыстық процесті жүргізетін органның қаулысы бойынша, қорғаншылық және қамқоршылық органдарының қатысуымен қылмыстық процесс бойынша іс жүргізу кезеңінде тұру үшін ерекше режимде ұстайтын білім беру ұйымына орналастырылуы мүмкін.

Ескерту. 97-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Білім және ғылым министрінің 02.06.2015 № 351 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

98. Ерекше режимде ұстайтын білім беру ұйымына кәмелетке толмағандарды жеткізу білім беру органдарының иелігіндегі КБО арқылы жүзеге асырылады.

99. Ерекше режимде ұстайтын білім беру ұйымына жіберілетін кәмелетке толмағандардың жеке ісін ресімдеу оның Жарғысына сәйкес жүзеге асырылады.

100. Ерекше режимде ұстайтын білім беру ұйымына қабылдау директордың бұйрығымен ресімделеді.

101. Ерекше режимде ұстайтын білім беру ұйымындағы оқу-тәрбие процесі Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген (Қазақстан Республикасының Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде 2012 жылы 10 желтоқсанда № 8170 тіркелген) Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларына (бұдан әрі - ҮОЖ) сәйкес жүзеге асырылады.

102. Ерекше режимде ұстайтын білім беру ұйымдарындағы тәрбиеленушілерді оқыту мен тәрбиелеу олардың жас және жеке басы ерекшеліктерін ескере отырып сараланып жүзеге асырылады.

103. Директор, оның орынбасарлары, мұғалімдер, тәрбиешілер кәметке толмағандардың ата-анасымен немесе заңды өкілдерімен жүйелі байланысын қамтамасыз етеді.

104. Ерекше режимде ұстайтын білім беру ұйымы өз қызметі туралы құжаттама мен статистикалық есептілікті Заңға сәйкес жүзеге асырады.

7. Аурухана жанындағы мектеп қызметінің тәртібі

105. Аурухана жанындағы мектептер Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы заңнамасына сәйкес құрылады. Аурухана жанындағы мектеп ұзақ уақыт емделіп жүрген балаларға 1-11 (12) сыныптарда білім алуға құқық береді.

106. Аурухана жанындағы мектептің қызметі мектеп Жарғысымен және осы Үлгілік қағидалармен реттеледі, ол Қазақстан Республикасының лицензиялау туралы заңнамаларына сәйкес лицензиялауға жатады.

107. Аурухана жанындағы мектеп білім беру процесін қолданыстағы ҮОЖ сәйкес жүзеге асырады

Базистік оқу жоспарының вариативтік бөлігінің құрамына кіретін және нақты ұйым ерекшелігін көрсететін оқу пәндері бойынша оқу жұмыс жоспары мен бағдарламаларын әзірлеуді мектеп дербес жүзеге асыруға құқылы.

108. Аурухана жанындағы мектепте сабақ аптасына 5 рет өткізіледі (сенбі, жексенбіден басқа), апталық оқу жүктемесі реттеледі (аптасына 3 сағаттан 20 сағатқа дейін).

109. Аурухана жанындағы мектепте оқыту жалпы білім беретін мектептерде білім алушылар оқитын оқулықтар мен бағдарламалар бойынша жүзеге асырылады. Аурухана жанындағы мектепте білім алушылар оқулықтармен мемлекеттік бюджет қаражаты есебінен қамтамасыз етіледі.

110. Аурухана жанындағы мектептің оқыту нысаны білім алушының денсаулық жағдайымен анықталады: дербес (негізгі аурудың ауыртпалығы бойынша) немесе сыныптық-сабақтық.

111. Аурухана жанындағы мектепте білім алушыларға жеке іс қағазы ресімделеді және қабылдау туралы бұйрық шығарылады.

112. Аурухана жанындағы мектептерде сыныптық, өзіндік және бақылау жұмыстары жүргізіледі, білім алушылардың білімі бағаланады, тоқсан аяқталғанда тоқсандық бағалар қойылады.

113. Оқу жылы аяқталған соң 1-8 (9) сынып білім алушыларына жылдық және қорытынды бағалар қойылады және бұйрықпен келесі сыныпқа ауыстырылады.

114. 9, 11 (12)-сынып білім алушылары мемлекеттік бітіру емтиханы нысанында қорытынды мемлекеттік аттестаттаудан өтеді. Емтихан және қорытынды бағалары бойынша білім алушыларға мемлекеттік үлгіде құжат беріледі.

	Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 17 қыркүйектегі № 375 бұйрығына 4-қосымша
--	---

Халықаралық мектеп қызметінің үлгілік Үлгілік қағидалары

1. Жалпы ережелер

1. Осы халықаралық мектеп қызметінің үлгілік қағидалары (бұдан әрі – Үлгілік қағидалар) " Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына (бұдан әрі - Заң) сәйкес әзірленген.

2. Осы Үлгілік қағидалар халықаралық мәртебесі берілген халықаралық мектептерге таратылады.

3. Халықаралық мектеп – Халықаралық Бакалавриат ұйымында авторландырудан немесе халықаралық институционалдық аккредиттеуден өткен өз бетінше әзірленген кіріктірілген білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымы.

4. Халықаралық мектептер қызметінің негізгі мақсаты – қазіргі қоғамдағы өзгерістерге оңай бейімделе алатын және оның дамуына сындарлы үлес қоса алатын тұлғаның интеллектуалдық, физикалық және әлеуметтік дамуына ықпал ететін үйлесімді және перспективті білім беруді қамтамасыз ету.

5. Халықаралық мектеп білім беру процесінде қазақстандық мектептердің және халықаралық мектептік білім берудің үздік педагогикалық тәжірибесін қолдану арқылы аталған мақсаттарға қол жеткізуді, білім беру бағдарламаларын жоғары ғылыми-әдістемелік жарақтандыруды, педагогикалық ұжымның тұрақты кәсіби дамуын қамтамасыз етеді.

6. Халықаралық мектептердің қызметі мынадай қағидаттарда құрылады:

1) мектептің білім беру бағдарламасын интернационалдандыру – білім беру процесінің оқушы бойында өз халқының мәдениетіне деген құрмет сезімін, мәдениетаралық түсінік пен толеранттылықты қалыптастыруға бағытталуы;

2) интеграция – мектептің халықаралық білім беру қоғамдастығында толық құқылы мүше болуы, мектеп бітірушілерге халықаралық үлгідегі мектепті аяқтағандығы туралы құжат алу мүмкіндігін беру, халықаралық деңгейдегі педагогті қалыптастыру;

3) академиялық еркіндік – мектептегі білім беру құрылымын (деңгейлерін) таңдау, білім беру бағдарламаларын, білім беру қызметін жүзеге асыру нысандары мен әдістерін әзірлеу және енгізу дербестігі;

4) автономдылық және өзін-өзі басқарушылық – қаржылық-экономикалық, әкімшілік басқарудағы дербестік;

5) жариялылық және транспаренттілік – мектепті Халықаралық Бакалавриат ұйымының білім беру бағдарламаларын халықаралық авторландырудан және/немесе халықаралық институционалдық аккредиттеуден міндетті өткізу, мектептің халықаралық білім беру ұйымдарына мүше болуы, қызметтің барлық бағыттары бойынша ақпараттық ашықтықты қамтамасыз ету;

6) әлеуметтік жауапкершілік – мектеп бітірушілеріне Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындарына түсу кезінде білім беру гранттарын алу үшін конкурсқа қатысуға мүмкіндік беретін білім беру деңгейін қамтамасыз ету.

7. Халықаралық мектеп өз қызметінде Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының заңдарын, құрылтайшының (құрылтайшылардың) жергілікті құжаттарын, осы Үлгілік қағидаларды және мектеп Жарғысын басшылыққа алады.

8. Халықаралық мектеп жеке тұлғаның, қоғамның, мемлекеттің мүдделерінде оқыту мен тәрбиелеуді жүзеге асырады, жеке тұлғаның денсаулығын сақтауды және жан-жақты дамуы үшін, оның ішінде өздігінен оқуда және қосымша білім алуда білім алушының қажеттіліктерін қанағаттандыру мүмкіндіктеріне қолайлы жағдайлар жасауды қамтамасыз етеді.

9. Халықаралық мектептердің ұйымдастырушылық-құқықтық нысаны құрылтайшының (құрылтайшылардың) шешімімен анықталады.

10. Халықаралық мектепте саяси партиялардың, қоғамдық-саяси және діни қозғалыстар мен ұйымдардың ұйымдастырушылық құрылымдарының құрылуына және қызмет етуіне жол берілмейді.

2. Халықаралық мектептің қызметін ұйымдастыру тәртібі

11. Халықаралық мектепті құрылтайшы (құрылтайшылар) осы Үлгілік қағидаларда көрсетілген шарттарды сақтаған жағдайда өзінің бастамасы бойынша құрады.

12. Оқу орнын ашу туралы құрылтайшының (құрылтайшылардың) бұйрығы және мектептің Жарғысы халықаралық мектептің құрылтай құжаттары болып табылады. Мектеп қызметінің негізгі бағыттарын құрылтайшы (құрылтайшылар) реттейді.

13. Заңды тұлға ретінде Халықаралық мектептің Жарғысы, банктік мекемелерде есептік және басқа да шоттары, мөрі, мөртаңбасы, өзінің атауы бар бланкілері болады.

14. Халықаралық мектеп білім беру қызметін жүргізу құқығына лицензия алған сәттен бастап білім беру қызметін жүргізуге құқылы.

15. Халықаралық мектеп өзінің қызметі туралы ақпаратты Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігіне үнемі ұсынып отырады.

16. Халықаралық мектеп тиісті халықаралық білім беру ұйымдары белгілеген кезеңділікпен тұрақты негізде Халықаралық Бакалавриаттың бағдарламалары бойынша авторландырудан және/немесе халықаралық институционалдық аккредиттеуден өтеді.

17. Халықаралық мектеп қажет болған жағдайда білім беруді дамыту және жетілдіру мақсатында кешендер құруға, мекемелердің, кәсіпорындардың және қоғамдық ұйымдардың, оның ішінде халықаралық ұйымдардың қатысуымен қауымдастықтар, одақтар және өзге де бірлестіктер құруға және қызметіне қатыса алады.

18. Халықаралық мектеп шетелдік кәсіпорындармен, мекемелермен және ұйымдармен тікелей байланыс орнатуға, сыртқы экономикалық қызметті жүзеге асыруға және банктік және басқа да кредиттік мекемелерде валюталық шоттары болады.

19. Медициналық қызмет көрсетуді әкімшілік және педагогикалық персоналмен қатар білім алушылардың денсаулығы мен дене дамуын қамтамасыз ету, емдік-профилактикалық іс-шараларды өткізу, санитарлық-гигиеналық нормаларды сақтау, білім алушылардың тамақтану режимі мен сапасын штаттық медициналық персонал қамтамасыз етеді.

20. Халықаралық мектепке қабылдау тәртібін мектептің құрылтайшысы белгілейді және бекітеді және білім алушылардың, олардың ата-аналарының (оларды алмастыратын адамдардың) құқықтары мен міндеттері мектептің Жарғысымен және Жарғыда көзделген өзге де жергілікті актілермен айқындалады.

21. Халықаралық мектепте оқытуды жергілікті және Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына сәйкес білім беру ұйымдары жалдаған шетелдік педагогтер жүзеге асырады.

22. Қызметкер мен мектеп әкімшілігінің қарым-қатынасы, шарттары Қазақстан Республикасының еңбек заңнамаларына сәйкес реттеледі.

23. Халықаралық мектепті басқару мектептің Жарғысына сәйкес демократиялылық, ашықтық, жалпы адами құндылықтардың басымдығы, адамның денсаулығы мен өмірін қорғау, жеке тұлғаның еркін дамуы қағидаттарында жүзеге асырылады.

24. Халықаралық мектептің ұйымдастырушылық құрылымы, басқару жүйесі және барлық қызметкерлерінің лауазымдық міндеттері мектептің білім беру моделінің ерекшеліктеріне сәйкес әзірленеді және мектеп Жарғысы және басқа да жергілікті мектеп актілерімен қарастырылған тәртіпте бекітіледі.

25. Мектептің қаржы-шаруашылық қызметін құрылтайшы (құрылтайшылар) регламенттейді және меншік нысанына байланысты.

3. Оқу-тәрбие процесі

26. Халықаралық мектеп Қазақстан Республикасы Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты мен халықаралық білім беру бағдарламаларының талаптарын ескере отырып дербес әзірленген білім берудің біріктірілген оқу бағдарламаларын іске асырады.

27. Негізгі мектептің оқушылары Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне және мектептің Жарғысына сәйкес мемлекеттік және/немесе халықаралық сыртқы аттестаттауға қатысады. Негізгі мектептің курсы үшін қорытынды аттестаттаудан сәтті өткен негізгі мектептің бітірушілеріне негізгі мектепті бітіргені туралы мемлекеттік және/немесе халықаралық үлгілердегі құжаттар беріледі.

28. Халықаралық мектепті аяқтаған бітірушілерге жалпы орта білім туралы аттестат және (немесе) халықаралық үлгідегі құжат беріледі.

Ескерту. 28-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің 13.02.2017 № 60 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

29. Халықаралық мектепте оқыту мен тәрбиелеу жүргізілетін тілді (тілдерді) құрылтайшы (құрылтайшылар), мектептің Жарғысы және тіл саясаты айқындайды.

30. Қазақ тілі мен әдебиеті, Қазақстан тарихы мен географиясы мектептің білім беру бағдарламасына қосу үшін міндетті пәндер болып табылады.

31. Халықаралық мектеп сыныптар мен топтардың қажетті санының жұмыс істеуі үшін жағдайлар жасаумен оқушылардың оқу тілін таңдау құқығын іске асырады.

32. Жарғылық мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес халықаралық мектеп оның мәртебесін айқындайтын негізгі оқу бағдарламаларының шегінен тыс қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыру және қосымша білім беру қызметтерін көрсетуі мүмкін.

33. Халықаралық мектепте білім беру процесін ұйымдастыру Қазақстан Республикасының мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты мен халықаралық білім беру бағдарламаларының талаптарын ескере отырып, мектеп дербес әзірлейтін жұмыс оқу жоспары және/немесе кіріктірілген білім беру бағдарламалары негізінде құрылады.

34. Халықаралық мектеп Қазақстан Республикасының заңнамаларына және мектептің Жарғысында белгіленген шектерде оқыту мен тәрбиелеудің нысандарын, құралдары мен әдістерін таңдауда дербес болады.

35. Халықаралық мектеп оқушылардың оқудағы жетістіктерінің деңгейін бағалаудың біріктірілген қазақстандық және/немесе халықаралық жүйесін пайдаланады.

36. Жылдық күнтізбелік оқу кестесін халықаралық мектеп дербес, құрылтайшымен (құрылтайшылармен) келісім бойынша әзірлейді және бекітеді.

37. Халықаралық мектепте тәрбиелеу жұмыстарының жүйесі отансүйгіштікті, азаматтылықты, этникааралық толеранттылықты, жоғары адамгершілік пен өнегелікті қалыптастыруға, сонымен қатар функционалды сауаттылықты, оқушыларды, тәрбиеленушілердің жан-жақты қызығушылықтары мен қабілеттерін дамытуға бағытталған.

4. Халықаралық мектепті басқару

38. Халықаралық мектепті басқару осы Үлгілік қағидаларына, мектептің Жарғысына және құрылтайшылық құжаттарына сәйкес демократиялылық, ашықтық, жалпы адами құндылықтардың басымдығы, адамның өмірі мен денсаулығын қорғау, жеке тұлғаның еркін дамуы принциптерінде жүзеге асырылады.

39. Халықаралық мектептің ұйымдастырушылық құрылымы, басқару жүйесі және барлық қызметкерлердің лауазымдық міндеттері мектептің білім беру моделінің ерекшеліктеріне сәйкес әзірленеді.

40. Халықаралық мектепте жұмыс істеу үшін педагогикалық ұжым халықаралық емтихан алушыларды, тренерлерді, сарапшыларды қосқанда жоғары білікті қазақстандық және шетелдік педагогтер санынан құрылады.

5. Қаржылық қамтамасыз ету

41. Халықаралық мектептің қызметін қаржыландырудың негізгі көзі ақылы білім беру қызметтерін көрсетуден түскен кіріс болып табылады.

Білім беру ұйымы қызметкерлерінің инновациялық қызметін ынталандыру үшін халықаралық мектеп еңбекақы төлеудің нысаны мен жүйесін Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына сәйкес дербес айқындайды.

	Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 17 қыркүйектегі № 375 бұйрығына 5-қосымша
--	---

Интернаттық білім беру ұйымдары қызметінің

үлгілік қағидалары

1. Жалпы ережелер

1. Осы Интернаттық білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары (бұдан әрі – Үлгілік қағида) "Білім туралы" Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі Заңының 5 - бабының 44 -5) тармақшасына сәйкес әзірленді және жатын орынды бере отырып жалпы орта білім аруды қамтамасыз етеді.

2. Интернаттық білім беру ұйымдары мынадай түрлерден құрылады:

1) жалпы үлгідегі:

мектеп-интернат – аз тұрғыны бар елді мекендерде тұратын балалардың жалпы орта білім алуын қамтамасыз етеді;

әскери мектеп-интернат – жалпы орта білім аруды және тереңдетілген әскер қатарына шақыруға дейінгі және физикалық дайындығының қосымша білім беру бағдарламаларын, білім берудің кейінгі деңгейлерінде әскери-техникалық мамандықтар бойынша оқытуды жалғастыру мүмкіндігін қамтамасыз етеді;

жалпы білім беретін мектеп жанындағы интернат - тиісті білім беретін мектептері жоқ елді мекендерде тұратын оқушылардың жалпы орта білім алуын қамтамасыз етеді;

тірек мектебі жанындағы интернат (ресурстық орталық) – білім беру ресурстарына сессиялық сабақтар және білім алушыларды аралық және қорытынды аттестаттау кезеңінде тұрумен қоса жақын орналасқан шағын жинақты мектептер оқушыларының сапалы білім алуын қолжеткізуді қамтамасыз етеді ;

көп балалы және аз қамтамасыз етілген отбасылардың балаларына арналған мектеп-интернат - мемлекеттік жәрдемақы алатын отбасылардан шыққан балалардың, мемлекеттік әлеуметтік көмек алмайтын отбасылардан шыққан балалардың, өмір сүру, еңбек жағдайлары бойынша отбасыларға көмек беріле отырып, ең төменгі күнкөріс деңгейінің шамасынан төмен отбасылардан шыққан балалардың орта білім алуын қамтамасыз етеді;

2) арнайы үлгідегі:

санаторийлік мектеп-интернат – белгіленген режимді сақтаумен қоса жалпы орта білім аруды, емдеуді, медициналық оңалту мен демалуды, емдеу-профилактикалық туберкулезға қарсы іс-шаралар өткізуді қамтамасыз етеді.

3. Интернаттық білім беру ұйымдарының негізгі міндеттері:

балалардың білім алуы үшін жағдайлар жасау, интеллектуалдық, тұлғалық, әлеуметтік, табиғи , шығармашылық дамуын қамтамасыз ету;

мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына және қосымша білім беру бағдарламаларына сәйкес бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу

бағдарламаларын, мамандандырылған және арнайы жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыру;

жалпы орта білім алу кезеңінде білім алушылардың тұруы үшін ыңғайлы және қауіпсіз жағдайларды қамтамасыз ету.

4. Интернаттық білім беру ұйымдарына жатын орын беріле отырып жалпы орта білім алу қамтамасыз етіледі:

1) жалпы үлгідегі:

мектеп-интернат – аз тұрғыны бар елді мекендерде тұратын балаларды қабылдауды жүзеге асырады;

әскери мектеп интернат – конкурстық негізде жалпы орта білімді аяқтағаннан кейін 15-16 жастағы ер балаларды қабылдауды жүзеге асырады;

жалпы білім беретін мектептің жанындағы интернат – тиісті жалпы білім беретін мектептері бар елді мекендерде тұратын балаларды қабылдауды жүзеге асырады;

тірек мектебі жанындағы интернат (ресурстық орталық) – білім беру ресурстарына сессиялық сабақтар және білім алушыларды аралық және қорытынды аттестаттау кезеңінде тұрумен қоса тірек мектептеріне бекітілген шағын жинақты мектептер оқушыларын қабылдауды жүзеге асырады;

көп балалы және аз қамтамасыз етілген отбасылардың балаларына арналған мектеп-интернат – мемлекеттік жәрдемақы алатын отбасылардан шыққан балаларды, мемлекеттік әлеуметтік көмек алмайтын отбасылардан шыққан балаларды, өмір сүру, еңбек жағдайлары бойынша отбасыларға көмек беріле отырып, ең төменгі күнкөріс деңгейінің шамасынан төмен отбасылардан шыққан балаларды қабылдауды жүзеге асырады;

2) арнайы үлгідегі:

1) санаторийлік мектеп-интернат – облыстық, қалалық туберкулезға қарсы диспансер жанындағы жергілікті атқарушы органдардың комиссиясы облыстық, республикалық маңызы бар қалалардың және білім және денсаулық сақтау басқармаларының бағыттары бойынша оқу жылының басынан немесе жарты жылдықтан бастап 16-18 жастағы балаларды қабылдауды жүзеге асырады. Бос орын болған жағдайда оқу жылы басталғаннан кейін оқушыларды қабылдауға рұқсат етіледі. Санаторийлік мектепте ауыстыру емтихандары жүргізілмейді.

Сыныптың толықтығы және 20 баладан көп емес топтар толық сауыққанға дейін (туберкулезға қарсы диспансердің есебінен шығарғанға дейін) кемінде бір оқу жартыжылдығында емдеуде болады. Балалардың болу уақыты медициналық көрсеткіштер бойынша 5-10 айға дейін созылуы мүмкін және комиссия қарайды. 1-5 сыныптардағы сабақтардың ұзақтығы 35 минут, 6-11 сыныптарда – 40 минут. Әр сабақтың алдында дене тәрбиелік жаттығулар өткізіледі.

2. Интернаттық білім беру ұйымдарының қызметін ұйымдастыру

5. Интернаттық білім беру ұйымдарында оқу-тәрбие процесі Жалпы орта білімнің жалпы орта білім беретін бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарының үлгілік қағидаларына және осы Үлгілік қағидаға, ішкі тәртіптің жарғысы мен қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады.

6. Медициналық персонал балалардың денсаулығын сақтауды және күшейтуді, профилактикалық іс-шаралар өткізуді, интернаттық ұйымдардың санитарлық-гигиеналық жай-күйі мен тамақтануға бақылауды қамтамасыз етеді, тәулік бойы балалардың келуін ескере отырып, жұмыстың гигиеналық негізделген режимін ұйымдастырады.

7. Белгілеген нормаларға сәйкес оқушылар киіммен, аяқ киіммен, жұмсақ және қатты мүкәммалмен, жеке гигиеналық заттармен, оқулықтармен, жазу керек-жарақтарымен, ойыншықтармен, ойындармен қамтамасыз етіледі.

8. Интернаттық білім беру ұйымдарын басқару Қазақстан Республикасының заңнамасына, осы Қағидаға, Жарғыға және ішкі тәртіптің қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады.

9. Интернаттық ұйымдар оқу-тәрбие процесін жүзеге асыруда, кадрларды іріктеуде, ауыстыруда, білім саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қаржылық-шаруашылық қызметті жүзеге асыруда дербес.

Даму мүмкіндігі шектеулі балаларға арналған арнаулы мектеп-интернатта консультациялық пункттер, кәсіби мектептердің арнайы топтары, білім алушылардың қосымша еңбектік даярлау мен қайта даярлау орталықтары ашылуы мүмкін.

10. Интернаттық ұйымдарды құру, қайта ұйымдастыру және тарату Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

11. Интернаттық білім беру ұйымдарының қызметі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес лицензияланады.

12. Интернаттық білім беру ұйымдарын қаржыландыру Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады. Қаржылық және материалдық қаражаттардың қосымша көздерін тарту Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады, оны қаржыландыру нормативтері мен абсолюттік көлемдерінің қысқаруына әкеп соқтырмайды.

13. Интернаттық ұйымдар көмекші ауыл шаруашылығын, оқу тәжірибелік учаскелер, оқу-өндірістік шеберханалар құра алады.

	Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 17 қыркүйектегі № 375 бұйрығына 6-қосымша
--	---

**Біріктірілген білім беру ұйымдары қызметінің
үлгілік қағидалары
1. Жалпы ережелер**

1. Осы Біріктірілген білім ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары (бұдан әрі - Қағидалар) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленген және "Назарбаев зияткерлік мектептері" дербес білім беру ұйымдарын қоспағанда, меншік нысандары мен ведомстволық бағыныстылығына қарамастан біріктірілген білім беру ұйымдарының қызмет тәртібін айқындайды.

2. Біріктірілген білім беру ұйымдарының негізгі түрлері:

- 1) мектеп-гимназия;
- 2) мектеп-лицей;
- 3) қосымша білім беру мектеп-орталығы;
- 4) мектеп-интернат-колледж;
- 5) оқу-сауықтыру орталығы (кешені);
- 6) оқу-өндірістік комбинаты (мектепаралық, курстық);
- 7) оқу-тәрбие орталығы (кешені);
- 8) оқу орталығы болып табылады.

3. Біріктірілген білім беру ұйымдарына, оның ішінде ерекше білім беруге қажеттілігі бар балаларды қабылдау тәртібі Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 19 қаңтардағы № 127 қаулысымен бекітілген Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік ережелер сәйкес жүзеге асырылады.

Ескерту. 3-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің 13.02.2017 № 60 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

4. Ұйымдардың үлгілері мен түрлері бойынша сыныптардың (топтардың) жиынтықтылануы Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы уәкілетті орган айқындайды.

5. Жергілікті атқарушы органның ұсынысы бойынша біріктірілген білім беру ұйымдары бекітілген аумақ шегінде, мектеп жасына дейінгі және мектеп жасындағы балалардың дербес (аты-жөні бойынша) есепке алуды жүргізеді.

6. Біріктірілген білім беру ұйымдарының штаттық саны оның Жарғысымен және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 30 қаңтардағы № 77 қаулысымен бекітілген Мемлекеттік білім беру ұйымдары қызметкерлерінің үлгі штаттарына белгіленеді.

7. Арнайы педагогикалық немесе тиісті бейіні бойынша кәсіптік білімі бар тұлғалар педагогикалық қызметпен шұғылдана алады.

Білім беру ұйымдарына сот үкімі немесе медициналық қорытынды негізінде педагогикалық қызметке тыйым салынған, сондай-ақ белгіленген заңнамалық тәртіпте жазасы өтелмеген және сотталғандығы кешірілмеген тұлғаларға педагогикалық қызмет етуге рұқсат берілмейді.

8. Біріктірілген білім беру ұйымдарында білім алушылардың үлгерімін ағымдағы бақылау, аралық және қорытынды мемлекеттік аттестаттау Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығымен бекітілген Білім алушылардың үлгерімін ағымдағы бақылау, аралық және қорытынды мемлекеттік аттестаттау жүргізудің үлгі ережесіне сәйкес жүзеге асырылады.

9. Біріктірілген білім беру ұйымдары инклюзивті білім беру мақсаттарын іске асыра отырып, дамуында ерекше білім беруге қажеттілігі бар балалардың білім алуы үшін арнайы жағдайлармен қамтамасыз етеді.

Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің 13.02.2017 № 60 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

10. Сыныпта дамуында ерекше білім беруге қажеттілігі бар балалар болған жағдайда сыныпты бөлу оқушылардың жалпы санын осындай әр балаға үш оқушыға азайту есебінен жүзеге асырылады.

Ескерту. 10-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің 13.02.2017 № 60 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

11. Сыныпта ерекше білім беруге қажеттілігі бар оқушыларды дені сау балалармен оқыту (қалалық, аудандық) Психологиялық-медициналық-педагогикалық консультацияның (бұдан әрі - ПМПК) ұсынымдарына сәйкес жалпы білім беру бағдарламалары бойынша, сондай-ақ арнайы оқу бағдарламалары арқылы жүзеге асырылады.

Ескерту. 11-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің 13.02.2017 № 60 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

12. Оқу жылының қорытындысы бойынша бастауыш сатысындағы ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушыларда 1-2 пәннен академиялық берешектері болса, жазғы тапсырмалар мен емтихандарды тапсырғаннан кейін келесі сыныпқа көшіріледі. 3 немесе одан да көп пәндер бойынша оқу жылының бағдарламасын игермеген білім алушылар қайта білім алуға қалдырылады, немесе ата-аналарының қалауы және ПМПК қорытындысы бойынша арнайы сыныптарға ауыстырылады.

Ескерту. 12-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің 13.02.2017 № 60 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

13. Біріктірілген білім беру ұйымдарында мектеп жасына дейінгі балаларға мектепке дейінгі шағын орталық пен мектепке дейінгі сыныптар ашылады.

14. Мектепке дейінгі шағын орталықтар мен мектепке дейінгі сыныптар білім беру процесінде мектепке дейінгі балалардың ерекшеліктерін есепке ала отырып, келесі жұмыс түрлерін жүргізеді: ойындар, құрастыру, бейнелеу, музыкалық, театрлық және басқа да жұмыстар, сондай-ақ баланың

жеке мүмкіншілігін қарастырады, балалардың жас ерекшелігі және психологиялық ерекшелігіне қарай әртүрлі шағын топтардағы жұмыстар.

15. Мемлекеттік біріктірілген білім беру ұйымдарында оқушылар мен тәрбиеленушілер оқулықтармен, оқу-әдістемелік кешендермен қамтамасыз ету мемлекеттік бюджет есебінен жүзеге асырылады.

16. Біріктірілген білім беру ұйымдары өз жұмысының ерекшеліктеріне сәйкес, шетелдік білім беру ұйымдарымен, халықаралық ұйымдармен және қорлармен тікелей байланыс орната алады; серіктестік туралы екіжақты және көпжақты келісім шарт жасауға, білім саласында халықаралық үкіметтік емес ұйымдарға (бірлестіктерге) кіруге құқылы.

17. Біріктірілген білім беру ұйымдары заңды тұлға ретінде өзінің атауы, жарғысы, заңнамаға сәйкес банктерде есепшоттары, бланктері, бекітілген үлгідегі мөрі болады.

18. Біріктірілген білім беру ұйымдарында мемлекеттік аттестаттау білім саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіпте жүргізіледі

19. Біріктірілген білім беру ұйымдарында білім беру мазмұны Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына сәйкес әзірленген жұмыс жоспарларымен және оқу жоспарымен анықталады.

Нақты ұйымның ерекшелігін сипаттайтын және негізгі оқу жоспарының вариативті бөлігінің құрамына кіретін жұмыс оқу жоспары және оқу пәндерінің бағдарламаларын мектеп дербес жүзеге асыруға құқылы.

Мектеп-гимназияларда, мектеп-лицейлерде пәндерді тереңдете оқыту үшін әр сыныпқа 4 сағаттан оқушылардың таңдауы бойынша факультативтер мен қосымша курстарды ұйымдастыруға қаржы бөлінеді. Үйірмелер, студиялар, ғылыми қоғамдастық және т.б. ұйымдастыру үшін мұғалімдерге әрбір сыныпқа 0,25 ставка, сондай-ақ, жоғарғы білікті мамандармен келісім шарт негізінде жеке курстар мен лекциялар өткізу үшін мектепке жылына есеппен 1500 сағатқа қаржы бөлінеді.

Факультативтік сабақтар және қалауы бойынша курстар топта 10 адамнан кем болмаған жағдайда жүргізіледі.

20. Біріктірілген білім беру ұйымында сабақтар кестесі, осы ұйымның басшысы немесе оның міндетін атқарушы тұлғамен бекітіледі.

21. Сабақ кестесінде күнделікті сабақ саны, сабақтың уақыты мен жүйелігі көрсетіледі.

Біріктірілген білім беру ұйымдарының сабақ кестесінде оқушылар мен тәрбиеленушілердің белсенді демалуы және тамақтануы үшін үзіліс қарастырылған.

22. Біріктірілген білім беру ұйымдарының барлық түрлерінің оқушылары үшін сабақтар аралығындағы үзілістер ұзақтығы кемінде 10 минутты, үлкен үзіліс (2 немесе 3 сабақтан кейінгі)

30 минутты құрайды: бір үлкен үзілістің орнына 2 және 3 сабақтан соң әрқайсысы 20 минуттан екі рет үзіліс жасауға жол беріледі.

Ескерту. 22-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің 13.02.2017 № 60 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

23. Білім беру ұйымдарындағы бір сабақтың ұзақтығы – қырық бес минут (арнайы сыныптарда қырық минуттан аспауы тиіс).

Сабақтар сағат сегізден ерте басталмайды. Оқу аптасының ұзақтығына қарамастан, күндізгі оқу жүктемесі бастауыш мектепте бес сабақтан, негізгі мектепте жеті сабақтан, жоғарғы мектепте сегіз сабақтан аспайды.

2. Мектеп-гимназиялар, мектеп-лицейлер қызметінің қағидалары

24. Мектеп-гимназия, мектеп-лицей – өз құрылымында бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін бағдармаларын іске асыратын сыныптары, сондай-ақ оқушылардың қабілеттері мен бейімдіктеріне байланысты тереңдетіп, бейіндетіп, саралап оқытуды қарастыратын қосымша жалпы білім беру бағдарламасын іске асыратын сыныптары бар заңды дербес жалпы орта білім беретін оқу орындары.

25. Мектеп-гимназиялар, мектеп-лицейлердің мақсаты:

бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білімнің білім беру бағдарламаларын және оқушыларға тереңдетіп, бейіндетіп, саралап оқытуды қарастыратын, сондай-ақ қосымша жалпы білім беру бағдарламаларын сапалы меңгеруі үшін қолайлы жағдайлар жасау.

26. Аталған мақсатын жүзеге асыру үшін мектеп-гимназиялар, мектеп-лицейлер келесі тапсырмаларды іске асырады:

1) кәсіптік білім бағдарламасын игеруге және таңдауға дайын, қоғамдағы өмірге бейімделген, мәдениеті жоғары интеллектуалды тұлғаны қалыптастыру;

2) оқуға қабілетті, дарынды оқушыларды анықтау;

3) гимназия және лицей сынып оқушыларын білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарт деңгейін арттыру арқылы оқыту;

4) оқытудың инновациялық әдістері мен технологияларын қолдану негізінде оқушылардың өзіндік танымдық қызмет және шығармашылық қабілет дағдыларын дамыту;

5) шығармашылық әлеуетін арттыруға қолайлы жағдайлар жасау;

6) жалпы білім беру процесінде алдыңғы қатардағы шетелдік және отандық педагогикалық тәжірибені пайдалану, педагогтардың кәсіби құзіреттілігі мен шығармашылығын арттыру;

27. Мектеп-гимназияның бағыттары: гуманитарлық, тілдік, эстетикалық және көпсалалық бағытта болуы мүмкін.

28. Мектеп-лицейдің бағыттары: жаратылыстану-математикалық, экономикалық, сондай-ақ көпбейінді болуы мүмкін.

3. Қосымша білім беретін мектеп-орталықтардың қызмет қағидалары

29. Қосымша білім беретін мектеп-орталық -бұл құрылымдық бөлімшесінде қосымша білім беру орталығы бар жалпы білім беретін орта мектеп.(бұдан әрі-Орталық)

30. Орталық қызметінің мақсаты бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, қосымша білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламасын жүзеге асыру.

31. Аталған мақсатты жүзеге асыруда Орталықтың негізгі міндеттері:

- 1) ұлттық және қоғамдық құндылық негізінде жеке тұлғаны дамыту және қалыптастыруға бағытталған сапалы білім алу үшін жағдай жасау,ғылыми және әдістемелік жетістіктерге жеткізу;
- 2) білім алушыларды кәсіби-бағдарлық жұмыспен қамтамасыз ету;
- 3) жеке тұлғаның шығармашылық, рухани, дене бітімінің мүмкіндіктерін дамыту, олардың қабілеттерін ашу;
- 4) адамгершілік пен салауатты өмір салтының берік негіздерін қалыптастыру, даралығын дамыту үшін жағдай жасау арқылы зердесін байыту;
- 5) азаматтық пен патриотизмге, өз Отаны – Қазақстан Республикасына деген сүйіспеншілікке, мемлекеттік рәміздерді және мемлекеттік тілді құрметтеуге, халық дәстүрлерін қадірлеуге, Конституцияға қайшы және қоғамға қарсы кез-келген көріністерге төзбеушілікке тәрбиелеу;
- 6) белсенді азаматтық ұстанымы бар жеке тұлғаны тәрбиелеу, республиканың қоғамдық-саяси, экономикалық және мәдени өміріне араласу қажеттілігін, жеке тұлғаның өз құқықтары мен міндеттеріне саналы көзқарасын қалыптастыру;
- 7) балаларды экологиялық мәдениетке тәрбиелеу, оларды табиғатты қорғау қызметіне тарту;
- 8) қоғамдық өмірге бейімдеу;
- 9) бос уақытын мағыналы өткізуді ұйымдастыру;
- 10) оқушылардың оқуы үшін қауіпсіз және ыңғайлы жағдай жасау;

32. Орталық 1-11 сыныптардың сынып жетекшілерін, педагог-ұйымдастырушыларды, әлеуметтік педагогті, қосымша білім беретін педагогтарды және оқушыларды біріктіреді. Орталықты басқару жұмысын директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары атқарады.

33. Орталықтың жұмысы мектеп директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары оқу жылына құрған мектептің оқу-тәрбие жұмысының жоспарына сәйкес құрылады және мектеп директорының бұйрығымен бекітіледі.

34. Орталық сабақтан тыс уақытта клубтар, студиялар, үйірмелер, секциялар ұйымдастырады.

35. Орталықтың жоспарлаған жұмысы келесі бағыттар бойынша жүзеге асырылады:

1) тәрбие бағыты бойынша: денешынықтыру-спорттық, туристік-өлкетанымдық, көркем-эстетикалық, табиғи-ғылыми, экологиялық-биологиялық, әскери-отаншылдық;

2) бейіндік бағыт бойынша: жаратылыстану-математикалық, қоғамдық-гуманитарлық.

36. Орталық барлық мектептерге қызмет етеді, барлық қалаушылар үшін, сондай-ақ өзге мектептердің оқушылары үшін де есігі ашық.

4. Мектептер-интернаттар-колледждер қызметтерінің қағидалары

37. Мектептер-интернаттар-колледждер жалпы орта, техникалық және кәсіптік білім беретін, жататын орнымен қамтамасыз ететін дербес заңды тұлға болып табылады.

38. Мектептер-интернаттар-колледждердің негізгі мақсаты:

бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, кәсіптік және техникалық жалпы орта білім беру бағдарламаларын іске асыру.

39. Мектептер-интернаттар-колледждердің негізгі мақсатын жүзеге асыруда келесі міндеттерді атқарады:

1) ұлттық және қоғамдық құндылық негізінде жеке тұлғаны дамыту және қалыптастыруға бағытталған сапалы білім алу үшін жағдай жасау, ғылыми және әдістемелік жетістіктерге жеткізу;

2) кәсіби бағытта оқушыларды жұмыспен қамсыздандыру;

3) нарықтық еңбек талаптарына сай өндірісте оқыту, теориялық білім мен өндіріс арасындағы қарым-қатынасты байланыстыра отырып, білім жүйесін дамыту;

4) еңбек нарқы және қоғамдық талаптардың өзгеруіне байланысты заманауи бейімделуге себеп болатын, білімде жаңа технологияларды тиімді қолдану және енгізу;

5) оқушылардың интернатта тұруына қауіпсіз және ыңғайлы жағдай жасау;

40. Мектептер-интернаттар-колледждер, орта білім беру ұйымдары жоқ ауылды жерде тұратын балаларды қабылдауды қамтамасыз етеді.

Ескерту. 40-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің 13.02.2017 № 60 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

41. Мектептер-интернаттар-колледждерде білім алушыларға академиялық демалыс тағайындау Заңға сәйкес жүзеге асырылады

42. Мектептер-интернаттар-колледждер білім саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ұйымның оқу-тәрбие процесінде, кадрларды іріктеу мен орналастыруда, оқу-әдістемелік, қаржы-шаруашылық қызметінде дербес.

43. Медициналық персонал - оқушылардың денсаулығын сақтау және нығайту, алдын-алу іс-шараларын өткізу, мектептер-интернаттар-колледждердің санитарлы-гигиеналық жағдайын қадағалау , оқушылардың тәуліктік мекендеуін есепке ала отырып, гигиенаға негізделген жұмыс кестесін ұйымдастыруды қамтамасыз етеді.

44. Мектептер-интернаттар-колледждерді сәйкес құрал материалды техникалық жабдықтау заңға сәйкес жүзеге асырылады.

5. Оқу-сауықтыру орталықтар (кешен) қызметінің қағидалары

45. Оқу-сауықтыру орталықтарының қызметі (бұдан әрі - ОСО) - баланың жеке тұлға ретінде толық дене бітімінің, психологиялық және рухани-адамгершілік дамуына жағдай жасауға бағытталған .

46. Ауысым ұзақтығы 15 және 20 күнді құрайды.

47. ОСО оқу процесіне қатысушылар - шығармашыл балалар, ұлтаралық, республикалық, аймақаралық, қалалық мектеп олимпиадаларының жеңімпаздары, шығармашылық байқауының қатысушылары, медициналық және педагогикалық қызметкерлер, ата-аналар (басқа да жас өспірімдердің заңды өкілдіктері).

48. ОСО мақсаты:

денсаулық сақтау, білім, тәрбиелеу саласында бала құқығын, жеке тұлғаны дамыту және кәсібін анықтауды қамтамасыз ету.

49. Жоғарыда көрсетілген ОСО мақсатын жүзеге асыру үшін орындалатын келесі міндеттер:

1) қоғам өміріне балалардың әлеуметтік бейімдеу, еңбек және басқа өмір дағдыларын қалыптастыру;

2) балаларды тәрбиелеуде құқық бұзушылық пен қылмыстықтарды, жағымсыз әдеттерді, инфекциялық және басқа ауруларды алдын алу, салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру;

3) мәдени әлемдік көзқарас, белсенді азаматтық ұстанымды қалыптастыру;

4) ғылыми-техникалық, көркем шығармашылықта, спортта, туризмде, өлкетану мен басқа да танымдық әрекеттерде инженерлік-техникалық құзыреттілікті арттыру және тереңдету.

5) өмірлік дағдыларды тәжірибеде қолдану.

50. ОСО қызметінің нысаны:

1) сервистік қызмет көрсетуді ұйымдастыру бойынша кешендік шараларды жүзеге асыру;

2) жасөспірімдер мен балаларды сауықтыру және белсенді демалуы;

3) жасөспірімдер мен балалардың демалуында, сауықтандыру уақыты кезеңінде білімдік бағдарламаларды игеруі үшін қажетті жағдай жасау;

4) ОСО балалардың халықаралық және республикалық мәдени-бұқаралық, спорттық, ғылыми-тәжірибелік іс-шаралар және басқа да жұмыс түрлерін жүргізеді.

51. ОСО жұмыс тәртібі ішкі еңбек тәртіптемесінің ережесімен бекітіледі және Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасының нормаларына қайшылық туғызбауы керек.

52. ОСО материалдық-техникалық базасының дамуы мен құрылуы құрылтайшылардың қаржылық шотынан, ақылы қызмет көрсету негізінде түскен түсімнен жүзеге асырылады.

53. Оқушылардың әлеуметтік бейімделу және білім беру процесінің үйлесімділігі мақсатында ОСО-нда әлеуметтік педагогикалық, психологиялық және медициналық қызмет құрылады.

54. Балаларды медициналық көмек көрсетумен қамсыздандыру ОСО басшысына жүктеледі. ОСО-да медициналық қызметкерлердің қызметіне қажетті жағдайлар туғызу мен бөлме беру, сонымен қатар балалардың денсаулығын нығайту және қорғау мақсатындағы жұмыстарды бақылау ОСО басшысына жүктеледі.

6. Оқу-өндірістік комбинат қызметінің қағидалары (мектепаралық, курстық)

55. Оқу-өндірістік комбинаты (мектепаралық, курстық) (бұдан әрі-Комбинат), жергілікті атқарушы органдармен қаржыландырылатын, оқушыларды мамандықты саналы түрде таңдау арқылы қоғамдық өмірге бейімделуін қамсыздандыратын, мемлекеттік білім беру ұйымы болып табылады.

56. Комбинат "Технология" пәнін оқыту барысында негізгі орта және жалпы орта білім беру бағдарламаларын, сондай-ақ еңбекке тәрбиелеу, кәсіптік бейімдеу, еңбекке дайындауды көздейтін қолданбалы, таңдау бойынша және қосымша оқу бағдарламаларын жүзеге асырады.

57. Комбинаттың қызметінің мақсаты:

- 1) оқушыларды еңбек және кәсіптік оқуына қажетті жағдайлар жасау;
- 2) кәсіби бағдарлау жұмыстарын жүргізу.

58. Аталмыш мақсаттарға жету үшін комбинат мына тапсырмаларды іске асырады:

- 1) оқушылармен кәсіби бағдарлау жұмысын жүргізу;
- 2) оқушылардың мүдделеріне, медициналық-физиологиялық көрсеткіштеріне, бейімділіктеріне, қызығушылығына сәйкес, экономикалық білімдер негіздерін және кәсіби бағыттануды қалыптастыру, еңбекке саналы көзқарасын тәрбиелеу, нарық жағдайындағы өмір мен еңбекке дайындау;
- 3) негізгі орта және жалпы орта білім беру ұйымдарының 7-11 (12) сынып оқушыларының кәсіби мүдделерін айқындау, дамыту және бекіту, олардың қоғамдық пайдасы бар еңбектерін ұйымдастыру, техникалық шығармашылығын, жасампаздық пен өнертапқыштығын дамыту;
- 4) мемлекеттік және басқа меншік түріндегі мекемелермен келісім-шарт және өзара тиімді әріптестік негізінде өндірістік қызметті іске асыру.

Ескерту. 58-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Білім және ғылым министрінің 13.02.2017 № 60 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

59. Комбинат оқушыларды оқытуға, тәрбиелеуге, еңбек және кәсіби дайындауға қажетті жағдайлар болған жағдайда құрылтайшылар тарапынан қалаулары бойынша жергілікті атқару органдарымен құрылады.

60. Комбинаттың заңды тұлға құқығы жарғылық қаржы-шаруашылық қызметін жүргізу құқықтары мемлекеттік тіркеуден өткеннен кейін, ал білім беру қызметін атқару лицензия алған уақыттан бастап күшіне енеді.

61. Комбинаттың оқу процесі, бекітілген оқу жоспарына сәйкес жүргізіледі және сабақ кестесімен реттеледі.

62. Оқу-өндірістік комбинаты (бұдан әрі - Комбинат) орта білім беру ұйымдарымен бірлесіп және аудандық (қалалық) білім бөлімінің келісімі бойынша оқушылардың контингентін анықтайды.

Ескерту. 62-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің 13.02.2017 № 60 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

63. Комбинат мынадай бағыттар бойынша білім беру қызметін жүзеге асырады:

1) "Технология" орта білім беру ұйымдарының 7-11 (12) сыныптарына арналған "Технология" пәнінің стандарттарына сәйкес;

2) орта білім беру ұйымдарында кәсіби бағдар жұмыстарын, 9-11 (12) сынып оқушыларының кәсіби дайындығын іске асыру.

Ескерту. 63-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің 13.02.2017 № 60 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

64. Өз таңдауы негізінде бейіні (бағыты) бойынша комбинатта оқыған орта білім беру ұйымдарының түлектерін қорытынды аттестаттау Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы Білім алушылардың үлгеріміне ағымдық бақылау, аралық және қорытынды аттестаттауды өткізудің үлгілік ережелерін бекіту туралы № 125 бұйрығына (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізіліміне № 5191 енгізілді) сәйкес комбинат жүзеге асырады.

Мектепаралық оқу-өндірістік комбинатта кәсіби бойынша (мамандығы) біліктілік емтиханы, орта білім беру ұйымдарында қорытынды аттестаттау басталуына екі апта бұрын аяқталады.

Ескерту. 64-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің 13.02.2017 № 60 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

65. Комбинаттағы оқу процесінің қатысушылары - оқушылар, педагог және инженер-педагог қызметкерлер, өндірістік оқытудың шеберлері (нұсқаушылары), ата-аналар (немесе заңды өкілдер) болып табылады.

Елді мекенде комбинат болған жағдайда мектеп оқушылары сабақтарға қатысуға міндетті.

66. Оқушылардың, ата-аналардың, (немесе заңды өкілдердің) комбинат қызметкерлерінің құқықтары мен міндеттері Қазақстан Республикасының заңнамасында және комбинаттың Жарғысында белгіленген.

7. Оқу-тәрбиелеу орталығы (кешені) қызметінің қағидалары

67. Оқу-тәрбиелік орталық (кешен) - бұл өз құрылымында оқу-тәрбиелік орталығы бар жапы жалпы білім беретін орта мектеп (бұдан әрі - ОТО).

68. ОТО негізгі міндеті бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, қосымша білімнің жалпы білім берудегі оқу бағдарламасын жүзеге асыру.

69. ОТО жоғарыда аталғандарды жүзеге асыруда келесі міндеттерді іске асырады:

1) ұлттық және қоғамдық құндылық негізінде жеке тұлғаны дамыту және қалыптастыруға бағытталған сапалы білім алу үшін жағдай жасау, ғылыми және әдістемелік жетістіктерге жеткізу;

2) білім алушыларды кәсіби-бағдарлық жұмыспен қамтамасыз ету;

3) жеке тұлғаның шығармашылық, рухани, дене бітімінің мүмкіндіктерін дамыту, олардың қабілеттерін ашу;

4) адамгершілік пен салауатты өмір салтының берік негіздерін қалыптастыру, даралығын дамыту үшін жағдай жасау арқылы зердесін байыту;

5) азаматтық пен патриотизмге, өз Отаны – Қазақстан Республикасына деген сүйіспеншілікке, мемлекеттік рәміздерді және мемлекеттік тілді құрметтеуге, халық дәстүрлерін қадірлеуге, Конституцияға қайшы және қоғамға қарсы кез-келген көріністерге төзбеушілікке тәрбиелеу;

6) белсенді азаматтық ұстанымы бар жеке тұлғаны тәрбиелеу, республиканың қоғамдық-саяси, экономикалық және мәдени өміріне араласу қажеттілігін, жеке тұлғаның өз құқықтары мен міндеттеріне саналы көзқарасын қалыптастыру;

7) қоғамдық өмірге бейімдеу;

8) бос уақытын мағыналы өткізуді ұйымдастыру;

9) оқушылардың оқуы үшін қауіпсіз және ыңғайлы жағдай жасау;

70. ОТО бір немесе бірнеше ұқсас пәндердің мұғалімдерін біріктіреді. Әдістемелік бірлестіктердің басшылары Орталыққа басшылық етеді.

71. ОТО оқушыларға сабақтан тыс тәрбиелеу жұмысын ұйымдастырады, қосымша білім береді.

72. ОТО ішінде мұғалімдер мен тәрбиешілердің әдістемелік бірлестігі жұмыс істейді.

73. Әр ОТО – ол өзіне оқу кабинеттерді, сондай ақ ОТО қызмет мазмұнына сәйкес рәсімделген рекреация мен кіреберістері бар дербес бөлімше.

74. ОТО әдістемелік, анықтамалық әдебиетпен, сөздіктермен, теле-радиоаппаратурамен жабдықталған.

8. Оқу орталығы қызметінің қағидалары

75. Оқу орталықтары-білім басқармасының электрондық оқыту аясындағы құрылым бөлімшесі.

76. Оқу орталықтарының негізгі мақсаты электронды оқытуда игеру әдістемелік басшылықты, электронды оқытуды енгізу процесін қолдау мен үйлестіруді қамтамасыз ету.

77. Орталық аталған мақсатқа қол жету үшін келесі міндеттерді жүзеге асырады:

1) электронды оқыту инфрақұрылымының қызмет етуі мен дамуын, сондай-ақ сәйкесінше территорияда үслестіруді қалыптастыру, қамтамасыз ету;

2) электронды оқыту жүйесінде ақпараттық, аналитикалық, консалтингтік қызмет түрін көрсету, интерактивті сабақ өткізу;

3) шағын кешенді мектептер мен тірек мектептерді бір білім беру кеңістігіне шоғырландыру және қашықтан оқытуда сессияаралық әрекеттесуін қамтамасыз ету.

78. Оқу орталығы оқыту-ақпараттық, көрсету залдарымен, компьютерлік сыныптармен қамсыздандырылады.

79. Оқу орталығы электронды оқудың тиімділігін жоғарлату және қолдану бойынша әдістемелік нұсқаулықтар дайындайды, электронды оқу сұрақтары бойынша қажетті материалдарды белгіленген ретте білім мекемелерінен жинау және талдауды жүзеге асырады, тәжірибе алмасу бойынша басқа да ақпараттық материалдарды, электрондық оқу мәселелері бойынша нұсқаулар, электронды оқуды тиімді енгізудің жағдайы мен деңгейін зерттеп, талдау жасайды.

80. Оқу орталығының қызметі оған жүктелген міндеттерге сәйкес, дербес атқарылатын жұмыс жоспарының негізінде құрылады.

9. Біріктірілген білім беру ұйымдарын басқару

81. Педагогикалық кеңес біріктірілген білім беру ұйымдарының ұжымдық басқару формасы болып табылады.

82. Біріктірілген білім беру ұйымын тікелей директор басқарады. Біріктірілген білім беру ұйымының директоры Қазақстан Республикасының білім саласындағы заңнамасымен белгіленген тәртіпте аттестациядан өтеді. Біріктірілген білім беру ұйымының директорына өзінің қызметін басқа басшылық қызметтермен ішкі және ұйымның сыртындағы жұмыстармен (ғылыми және ғылыми-әдістемелік басшылықтан басқа) қоса атқаруға рұқсат етілмейді.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 17 қыркүйектегі № 375 бұйрығына 7-қосымша

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің күші жойылған кейбір шешімдерінің тізбесі

1. "Жалпы білім беретін және мектепке дейінгі білім ұйымдарының қызметін регламенттейтін нормативтік-құқықтық актілерді бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2000 жылғы 10 шілдедегі № 708 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2005 жылғы 9 тамызда № 1216 тіркелген);

2. "Жалпы білім беретін және мектепке дейінгі білім ұйымдарының қызметін регламенттейтін нормативтік құқықтық актілерді бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2000 жылғы 10 шілдедегі № 708 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрінің 2002 жылғы 3 қазандағы № 713 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2002 жылғы 22 қарашада № 2053 тіркелген);

3. "Мектепке дейінгі және жалпы білім беретін білім беру ұйымдарының қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілерді бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2000 жылғы 10 шілдедегі № 708 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы" Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрінің 2003 жылғы 6 қарашадағы № 729 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2003 жылғы 24 қарашада № 2570 тіркелген, жариялануы: "Қазақстан Республикасы орталық атқарушы және өзге де мемлекеттік органдарының нормативтік құқықтық актілер Бюллетені", 2003 ж., № 37-42, 880-құжат);

4. "Жалпы білім беретін және мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының қызметін регламенттейтін нормативтік-құқықтық актілерді бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2000 жылғы 10 шілдедегі № 708 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2005 жылғы 15 қарашадағы № 716 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде 2005 жылғы 8 желтоқсанда № 3966 тіркелген);

5. "Арнаулы білім беру ұйымдары туралы ережені бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2005 жылғы 27 қаңтардағы № 42 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде 2005 жылғы 23 наурызда № 3510 тіркелді, жариялануы: ҚР нормативтік құқықтық актілер Бюллетені, 2005 ж. № 14, 76-құжат);

6. "Ерекше режимде ұстайтын білім беру ұйымы туралы ережені бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2005 жылғы 5 ақпандағы № 68 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде 2005 жылғы 23 наурызда № 3511 тіркелген, жариялануы: ҚР нормативтік құқықтық актілер Бюллетені, 2005 ж. № 18, 145-құжат).